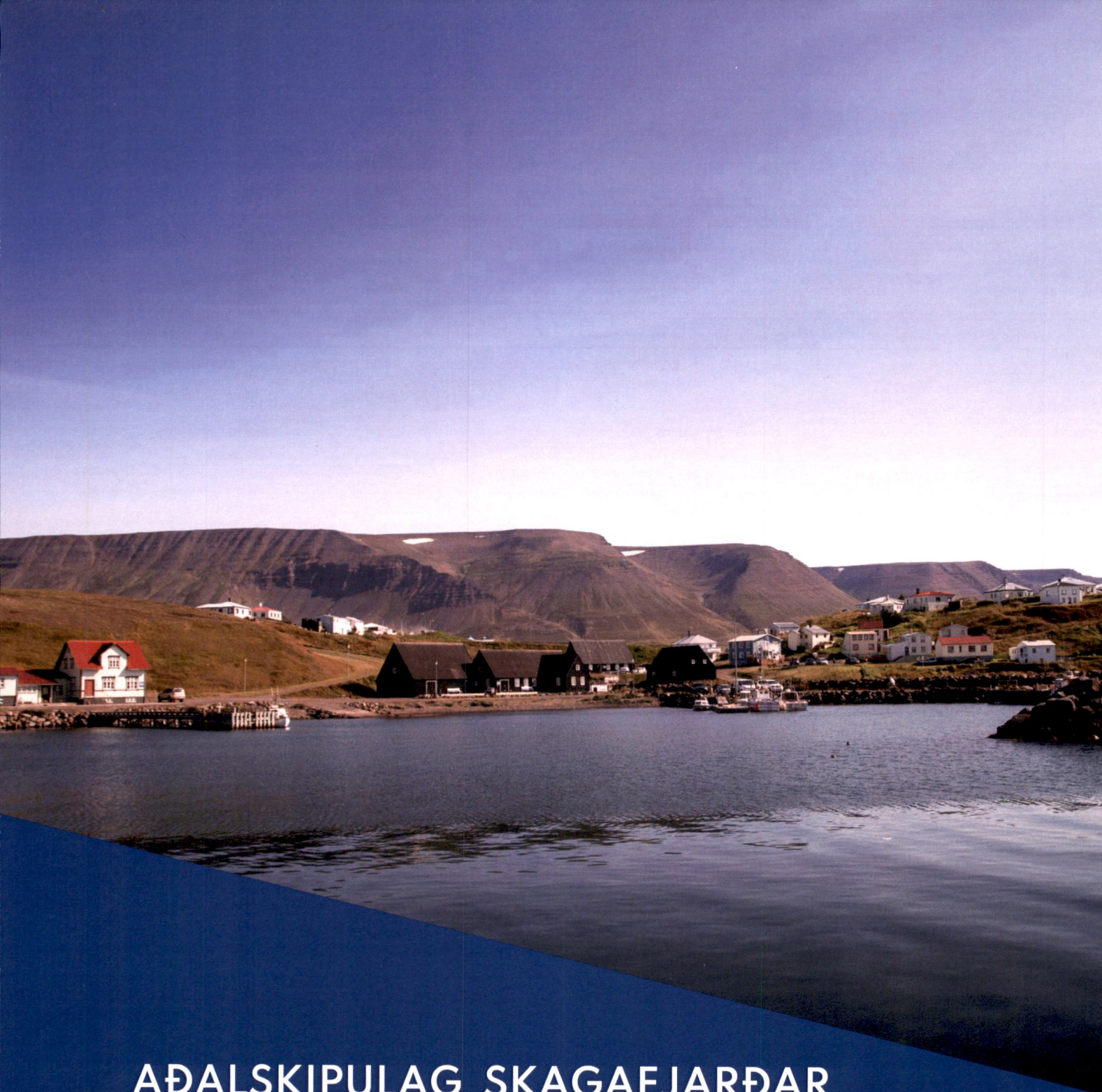




AÐALSKIPULAG SKAGAFJARÐAR 2025-2040 | ENDURSKOÐUN

Greinargerð

Október 2025





Samþykktir og staðfesting

Aðalskipulag Skagafjarðar 2025-2040 sem auglýst hefur verið samkvæmt 31. Gr. skipulagslaga nr. 123/2010, var samþykkt af sveitarstjórn Skagafjarðar þann

15.10.2025

Sigfus Ö. Sigfússon
 Sveitarstjóri

Aðalskipulagið var staðfest af Skipulagsstofnun þann 5. MAÍ 2026

Guðrún Lára Sveinbjörnsdóttir




Samþykktir og staðfesting

Aðalskipulag Skagafjarðar 2025-2040 sem auglýst hefur verið samkvæmt 31. Gr. skipulagslaga nr. 123/2010, var samþykkt af sveitarstjórn Skagafjarðar þann

Aðalskipulagið var staðfest af Skipulagsstofnun þann _____



4.4	Vegir í náttúru Íslands	84
4.5	Vegir, götur, stígar (VE)	86
4.6	Hafnir (H)	88
4.7	Flugvellir (FV)	90
4.8	Veitur (VH)	92
4.8.1	Rafveita	92
4.8.2	Vatns- og hitaveita	96
4.8.3	Fráveita	97
4.8.4	Sjóveita	98
4.8.5	Gagnaveita	98
4.9	Vötn, ár og sjór (V)	98
4.10	Strandsvæði (ST)	104
5	Takmarkanir á landnotkun	105
5.1	Friðlýst svæði (FS)	105
5.2	Önnur náttúruvernd (ÖN)	108
5.3	Sérstök vernd tiltekinna vistkerfa og jarðminja	111
5.4	Mikilvæg fuglasvæði	111
5.5	Vistgerðir með verndargildi	112
5.6	Minjavernd (MV)	113
5.6.1	Byggingararfur	113
5.6.2	Fornleifar og fornleifaskráning	114
5.7	Hverfisvernd (HV)	121
5.8	Vatnsvernd vatnsbóla (VB, VG og VF)	123
5.9	Náttúruvá (NV)	128
5.10	Hindranafletir flugvalla (HF)	135
5.11	Varúðarsvæði (VA)	136
5.12	Landnotkun innan miðhálandisins	138
6	Umhverfisskýrsla	142
6.1	Tilgangur umhverfismats og matsskylda	142
6.2	Nálgun umhverfismats	142
6.3	Samantekt	142
7	Skipulagsferli og kynningar	144
7.1	Umsagnaraðilar	144



1.1 Leiðarljós Skagafjarðar

Við endurskoðun aðalskipulagsins er tekið mið af leiðarljósum og markmiðum framtíðarsýnar Skagafjarðar.

Leiðarljós í sveitarfélaginu eru að veita félagslegt öryggi, fjölbreytt félagslíf og öfluga atvinnu. Viðhalda og auka fjölbreytni í atvinnulífinu, efla ferðaþjónustu, styrkja framleiðslu, efla sjávarútveg og standa vörð um landbúnaðarsvæði.



Fjölbreytni í búsetu

Í Skagafirði er lögð áhersla á fjölbreytni í búsetuskilyrðum og að skapa skilyrði fyrir aukinn vöxt þar sem þegar eru sterkir stofnar.



Tækifæri í framleiðslu

Skapa aðstæður fyrir vöxt í atvinnustarfsemi með því að skipuleggja iðnaðar- og athafnasvæði. Vöxtur atvinnuvega kallar á fjölgun íbúa.



Matarkista

Skagafjörður er með fjölbreytt hráefni á landi og í sjó. Samlegð framleiðslutækni, hráefnis og flutningskerfa auka virði framleiðslunnar og skapa fjölbreytt störf.



Fjölbreytt samfélag á traustum grunni

Í Skagafirði eru sterkir búsetu-, þjónustu- og atvinnukjarnar sem er félagslegur styrkleiki. Aðalskipulagið stuðlar að hagkvæmum vexti og dregur fram sérkenni sveitarfélagsins.

1.2 Sterkur Skagafjörður

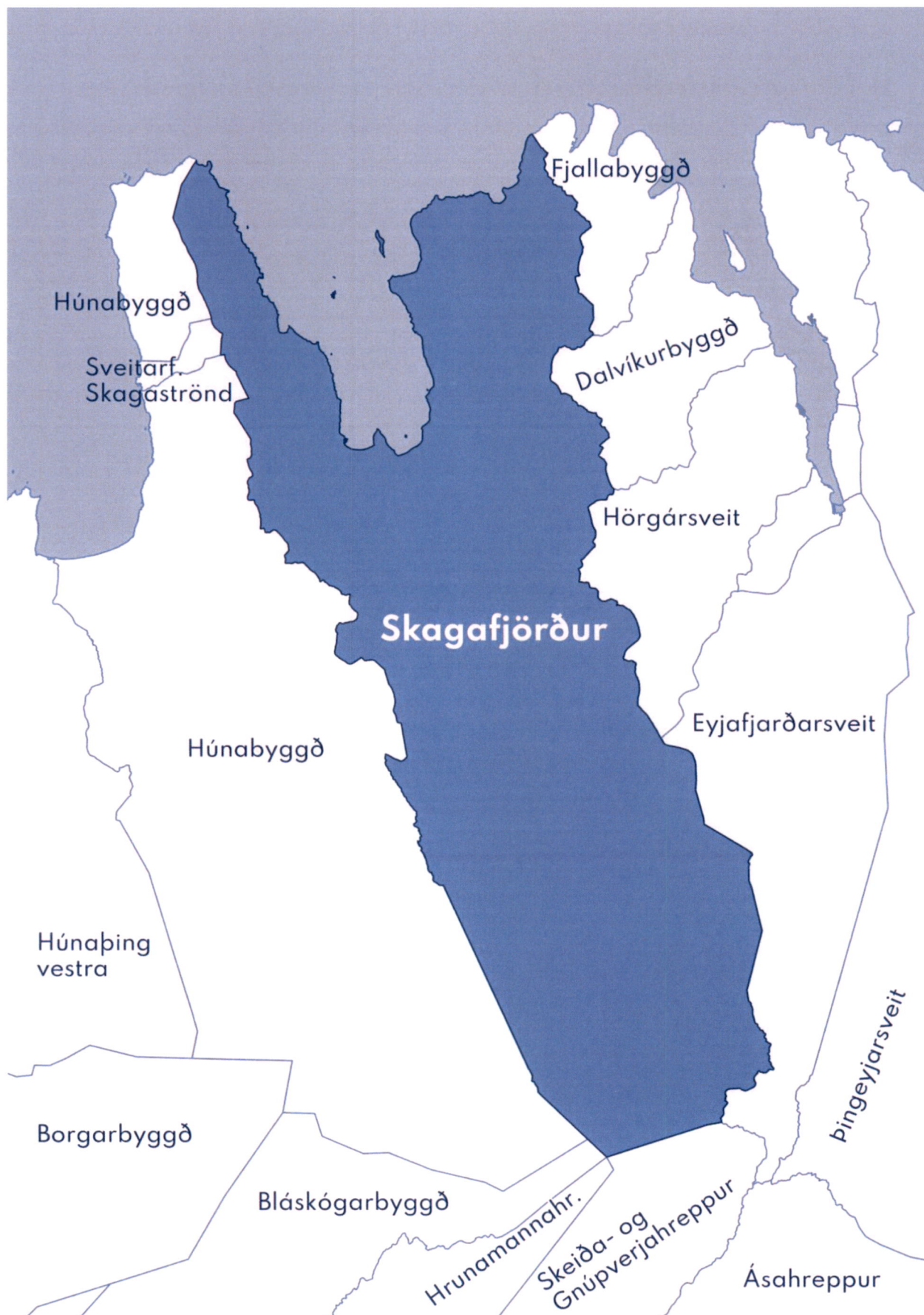
Aðalskipulag Skagafjarðar er sett fram til að leiða þróun samfélagsins og gera Skagfjörð sterkan til framtíðar.

Náttúruleg skilyrði skapa auðlindir sem íbúar breyta í hagsæld með þekkingu sinni og færni. Greint er á milli þess hvar breytingar skuli eða geti orðið og hvar þurfi að verja aðstæður fyrir óæskilegum breytingum. Hlúð er að þeim styrkleikum sem sveitarfélagið býr yfir og aðstæður fyrir nýja þróun skapaðar. Efla þarf ýmsa nýja innviði sem geta styrkt getu sveitarfélagsins til að vaxa og dafna. Þar má nefna aðgengi að orku og hagkvæmum samgöngum.

Matarkistan Skagafjörður

Skagafjörður er matarkista með fjölbreytta hráefnisöflun á landi og í sjó. Samlegð framleiðslutækni, hráefnis og flutningskerfa auka virði framleiðslunnar og skapa fjölbreytt störf. Aðalskipulaginu er ætlað að verja þessa styrkleika og byggja frekari vöxt á þeim.

Sem landbúnaðarhérað getur sveitarfélagið vaxið, aukið breidd í framleiðslu og aukið verðmæti með því að skapa skilyrði fyrir meiri framleiðslu og hagkvæmni í landbúnaði. Nýjar afurðir úr ylrækt og annarri jarðrækt auk skógræktar geta styrkt stöðu landbúnaðarins til langframa.



Mynd 1.1: Skagafjörður eftir sameiningu Sveitarfélagsins Skagafjarðar og Akrahrepps.

2.2 Þróun íbúðarbyggðar



Í Skagafirði eru fimm þéttbýliskjarnar. Sauðárkrókur er fjölmennastur með 2.609 íbúa í janúar 2024, á Hofsósi voru 156 íbúar skráðir, í Varmahlíð 147 íbúar og á Hólum í Hjaltadal 85 íbúar. Ekki liggja fyrir tölur um íbúafjölda á Steinsstöðum, en þar eru 12 íbúðarhús. Í dreifbýli voru 1.279 íbúar skráðir í janúar 2024 eða tæplega þriðjungur íbúa sveitarfélagsins.

Markmið sveitarfélagsins er að tryggja framboð af fjölbreyttu húsnæði í öllum þéttbýliskjörnum Skagafjarðar. Algengasta húsnæðisgerðin er einbýlishús. Eftirspurn hefur aukist eftir minna húsnæði sem mætt hefur verið með úthlutun fleiri lóða fyrir par-, rað- og fjölbýlishús. Við skipulag íbúðarsvæða hefur áhersla verið á fjölbreyttar húsagerðir.

Síðastliðin ár hafa flest hús verið byggð á Sauðárkróki. Árið 2023 komu 8 fullbúnar íbúðir á markað í Skagafirði og haustið 2023 voru 32 íbúðir í byggingu. Á árinu 2024 er áætlað að 12 fullbúnar íbúðir bætist við og eru 44 lóðir skilgreindar byggingarhæfar í þéttbýliskjörnunum.

Frá árinu 2020 hefur verið unnið deiliskipulag í þéttbýliskjörnum Skagafjarðar. Á Sauðárkróki var lokið við deiliskipulag í Túnahverfi og aðliggjandi íbúðarsvæðis, Sveinstúni, auk götureitsins milli Freyjugötu og Sæmundargötu.

Í Varmahlíð var lokið við deiliskipulag Birkimels og á Hofsósi deiliskipulag sunnan Kirkjugötu. Þá var einnig deiliskipulagt íbúðarsvæði við Lækjabakka á Steinstöðum með 12 nýjar einbýlishúsalóðir.

Breytt aðkoma inn á Sauðárkrók um Þverárfjallsveg er lögð til í þessu aðalskipulagi og framtíðar íbúðarbyggð á Nöfum. Sveitarfélagið mun vinna með Vegagerðinni að útfærslu Þverárfjallsvegar innan þéttbýlis Sauðárkróks.



Mynd 2.3: Framtíðar íbúðarbyggð á Nöfum

Eftir kynningu á valkostum veglínu hefur valkostur 1 orðið fyrir valinu sem framtíðar veglína fyrir Þverárfjallsveg inn á Sauðárkrók.

Hönnun vegar verður gerður í samráði við Vegagerðina. Við hönnun verður skoðaður möguleiki hvar best er að þvera Gönguskarðsá t.d. á móts við Tungurétt.

- Tengingar með T gatnamótum eða hringtorgum verða hannaðar í samráði við Vegagerðina.
- Stór svæði fyrir framtíðar íbúðarbyggð verða aðgengleg með nýrri veglegu.
- Rammaskipulag og áfangaskipting uppbyggingar verður gerð fyrir Nafirnar.
- Akstursíþróttasvæði verði fundinn nýr staður þegar íbúðarbyggðin rís.
- Uppbygging góðrar tengingar íbúðarbyggðar við skólasvæði með göngu- og hjólastígum.

Miðað við lágspá um 0,25% árlega fjölgun íbúa að meðaltali út skipulagstímabilið mun fjölga um 174 íbúa og íbúar verða 4.450 talsins árið 2040.

Háspá miðar við að íbúafjölgun í Skagafirði verði hlutfallslega sú sama og á landsvísi til ársins 2040 eða að meðaltali um 1,5% árleg fjölgun, sbr. miðgildi mannfjöldaspár Hagstofu.¹ Samkvæmt háspá fjölga íbúum um 1.150 íbúa á skipulagstímabilinu og íbúar sveitarfélagsins yrðu um 5.430 talsins árið 2040.

Ef þróun síðustu fimm ára helst óbreytt eða 0,6% árleg fjölgun, sbr. miðspánna, þá mun íbúum fjölga um 430 á skipulagstímabilinu og þeir verða rúmlega 4.700 árið 2040. Aðalskipulagið tekur mið af miðspá við mat á íbúðarþörf og framboð íbúðarsvæða fram til 2040.

2.4 Íbúðarþörf

Í Skagafirði voru skráðar 1.951 fullbúnar íbúðir á árinu 2024.² Að meðaltali eru 2,2 íbúar í hverri íbúð og er gengið út frá því að það haldist óbreytt á skipulagstímabilinu. Miðað við þær forsendur er þörf á um 195 nýjum íbúðum verði þróunin í samræmi við miðspá um íbúafjölgun til 2040. Gangi lágspá eftir þyrfti að bæta við um 80 nýjum íbúðum en um 520 íbúðum verði fjölgunin í samræmi við háspá.

2.5 Stefnumörkun í þéttbýli



Í sveitarfélaginu eru fimm þéttbýlisstaðir: Hofsós, Hólar, Sauðárkrókur, Steinsstaðir og Varmahlíð. Fjölbreytt landnotkun og -nýting er á þéttbýlisstöðunum. Þéttbýlið á Sauðárkróki er fjölmennast. Íbúafjöldi í þéttbýlinu hefur aukist á undanförunum árum. Áfram er horft til þess að fjölgun íbúa verði mest í þéttbýli en mikilvægt er að leita leiða til að fjölga einnig íbúafjölda í dreifbýli.

¹ Hagstofan. Mannfjöldaspá 2023-2074, sótt 15.8.2024 <https://www.hagstofa.is/talnaefni/ibuar/mannfjoldaspa/mannfjoldaspa/>

² <https://hms.is/maelabord-ibuda-i-byggingu>



Stefna um gistinguþjónustu í þéttbýli

- Horft er til miðsvæðis í gamla bænum á Sauðárkróki (M-401) fyrir þróun og uppbyggingu starfsemi tengdri ferðaþjónustu, einkum veitinga- og gistinguþjónustu.
- Um veitinga- og gistinguþjónustu gilda lög um veitingastaði, gistinguþjónustu og skemmtanahald nr. 85/2007 m.s.br. og samnefnd reglugerð nr. 1277/2016. Í löggjöfinni eru gistinguþjónustu flokkaðir með eftirfarandi hætti:

Flokkur I:	Heimaging.
Flokkur II:	Gistinguþjónusta án veitinga.
Flokkur III:	Gistinguþjónusta með veitingum, þó ekki áfengisveitingum.
Flokkur IV:	Gistinguþjónusta með áfengisveitingum.

- Í aðalskipulaginu er gert ráð fyrir að heimaging samkvæmt skilgreiningu reglugerðar og gistinguþjónustu í flokki II með allt að 5 herbergjum og rými fyrir allt að 10 gesti verði heimilir innan íbúðarbyggðar í sveitarfélaginu.
- Umfangsmeiri gistinguþjónusta í flokki II, III og IV, nánar tiltekið stærri gistinguþjónustu með 6 eða fleiri herbergjum til útleigu og hótél skulu vera á miðsvæðum eða á svæðum fyrir verslun og þjónustu. Ef á skipulagstímabilinu koma fram áform um uppbyggingu hótels skal hótelinu fundinn staður á miðsvæðum.

Eitt af lykilviðfangsefnum landsskipulagsstefnu 2024-2028 er landnotkun í dreifbýli, þar sem lögð er áhersla á vernd umhverfis og náttúru, velsæld samfélags og samkeppnishæft atvinnulíf. Með nýju aðalskipulagi er leitast við að fylgja þessum áherslupáttum.

Í skipulaginu eru stór atvinnusvæði frátekin fyrir iðnað. Það er hins vegar ljóst að þau muni ekki verða fullbyggð á skipulagstímabilinu, en ákveðið hefur verið að afmarka þau svæði sem eru ákjósanleg til uppbyggingar og geta tekið við rýmisfrekri atvinnustarfsemi. Með uppbyggingu Blöndulínu 3 mun aðgengi sveitarfélagsins að raforku gjörbreytast og bæta þar með aðstöðu fyrir fjölbreyttari atvinnuuppbyggingu.



2.7 Atvinnulíf

Í Skagafirði er fjölbreytt og öflugt atvinnulíf. Grunnstoðirnar eru landbúnaður og sjávarútvegur sem leiða af sér fjölda afleiddra starfa í fjölbreyttum fyrirtækjum. Einnig er fræðslustarfsemi þar sem bæði háskóli og framhaldsskóli eru í Skagafirði og heilbrigðisstofnun Norðurlands Vestra eru stórir atvinnuveitendur.

2.7.1 Landbúnaður

Landbúnaður er ein af grunnstöðum atvinnulífs og búsetu í dreifbýli í Skagafirði. Í stefnumörkun um landbúnað eru tækifæri til að efla tengsl matvælaframleiðslu, ferðaþjónustu og menningararfs sem byggir á sambýli við náttúruna.

Efla tengsl matvælaframleiðslu, ferðaþjónustu og menningararfs sem byggir á sambýli við náttúruna.

Í Skagafirði er stundaður fjölbreyttur búskapur, þar sem verið er að nýta land til ræktunar nytjajurta fyrir búpening, beitiland eða skógrækt. Einnig er ylrækt þónokkur þar sem sveitarfélagið er gjöfult af jarðhita.

Leggja skal áherslu á að standa vörð um gott ræktarland og sjálfbæra nýtingu auðlinda sveitarfélagsins.

Í Skagafirði er töluverð skógrækt, bæði náttúrulegir birkiskógar frá landnámsöld og nýskógrækt á lögbýlum. Skjólbelti eru víða sem hafa það hlutverk að verja landbúnaðarland fyrir ágangi veðurs. Dýr í beitarhaga nýta

2.7.2 Sjávarútvegur og iðnaður



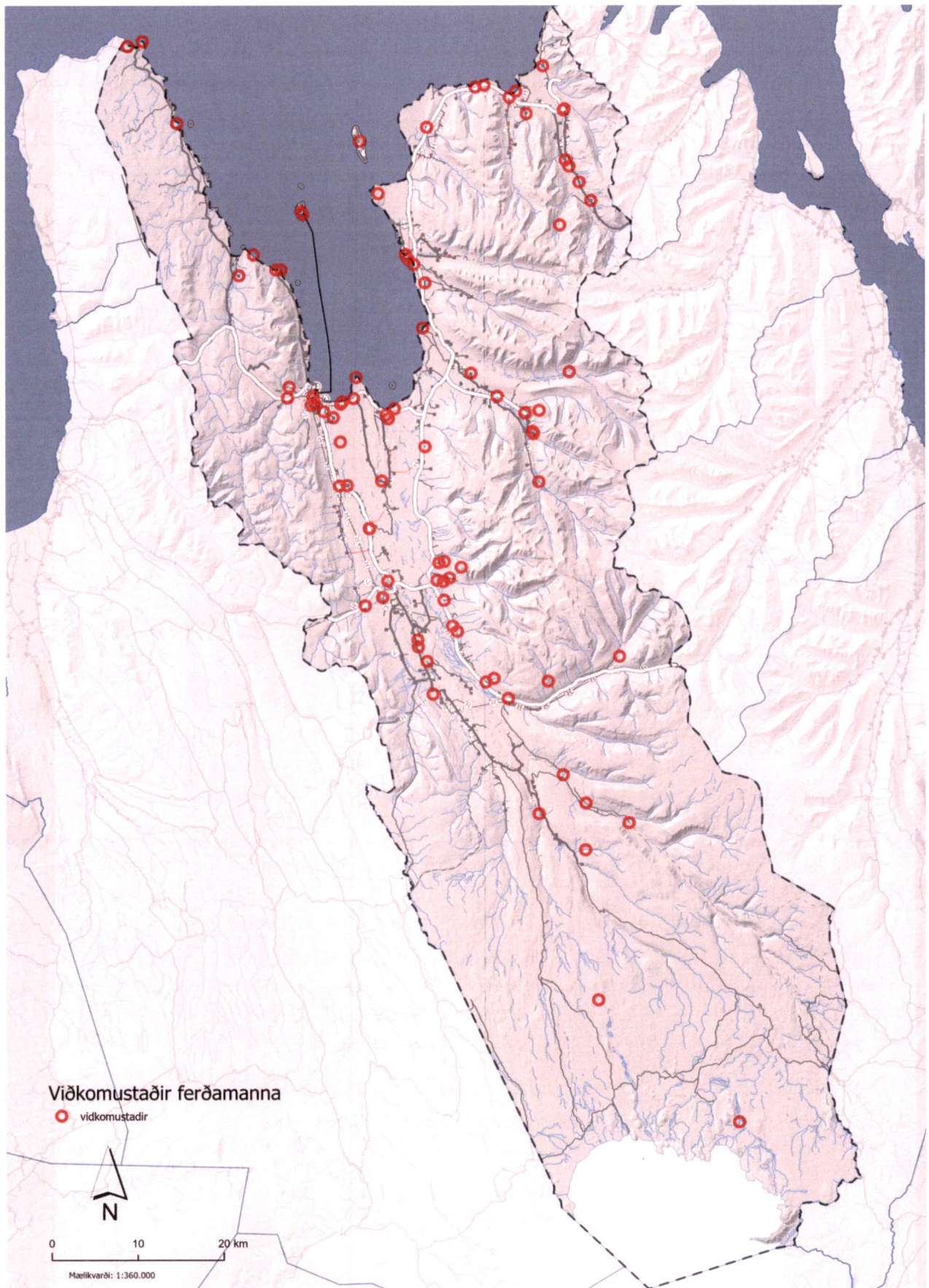
Sjávarútvegur er önnur stoðin í atvinnulífi Skagafjarðar. Á Sauðárkróki er stórskipahöfn en einnig er höfn á Hofsósi þar sem fiski er landað. Í tengslum við hafnirnar eru reknar fiskvinnslur og önnur starfsemi sem tengist sjávarútvegi.

Til að bjóða upp á svigrúm og fjölbreytta aðstöðu fyrir atvinnustarfsemi er mikilvægt að skipulagið hafi svæði með góðri tengingu við innviði svo sem hafnir og vegakerfi fyrir atvinnustarfsemi, sem byggir á styrkleikum sveitarfélagsins.

Í kafla 4.6 eru sett fram skipulagsákvæði og tafla með hafnarsvæðum í sveitarfélaginu.

Markmið í sjávarútvegi

- Að skipulagið styðji við uppbyggingu hafnarmannvirkja á hafnarsvæðum.
- Sjálfbærni atvinnugreinarinnar, lágmarka mengun í höfnum og bæta úrgangsstjórnun tengda sjávarútvegi.
- Hvatt til nýsköpunar í vinnslu, fiskeldi og sjávarútvegi með uppbyggingu grænna iðngarða tengda sjávarútvegi.
- Sauðárkrókshöfn þjóni þríþættu hlutverki sem fiski-, flutninga- og ferðamannahöfn.
- Unnið verði að rafvæðingu hafnarinnar svo skip geti tengst rafmagni í landi.
- Á Sauðárkróki verði góð aðstaða fyrir smábáta og tómstundaiðkun tengda sjónum.
- Skipulagið styðji við uppbyggingu á móttökusvæði skemmtiferðaskipa á Sauðárkróki.
- Áfram verði stunduð útgerð og fiskvinnsla á Hofsósi.



Mynd 2.5: Viðkomustaðir ferðamanna í Skagafirði, Ferðamálastofa 2025.

nýtt sér úrgang til verðmætasköpunar; úrgangur eins er auðlind annars. Þetta skilar sér meðal annars í atvinnutækifærum í ylrækt með notkun á heitu vatni, eldi og atvinnutækifærum tengt mat úr sveit og sjó sem er styrkleiki Skagafjarðar. Mestur árangur næst með samstarfi fyrirtækja, mennta- og rannsóknarstofnana sem sameinast um að auðga samfélagið umhverfislega, félagslega og efnahagslega.

Stefnt er að því að staðsetja græna iðngarða á svæðum sem bjóða upp á góð skilyrði m.t.t. auðlindastrauma, náttúrufars, orkuflutninga og samgangna þannig að þeir þjóni sem best þörfum starfseminnar og íbúa.

Markmið um atvinnuþróun

- Fjölga atvinnutækifærum fyrir fólk með framhaldsmenntun og sérfræðipækkingu. Nýta tækifæri sem felast í fjölgun starfa án staðsetningar.

2.9 Úrgangsstjórnun

Skagafjörður er aðili að byggðasamlaginu Norðurá um sorpurðun að Stekkjarvík á Blönduósi. Gert er ráð fyrir að þar séu urðuð 21.000 tonn á ári og að auka megi árlega magnið í 30.000 tonn. Um fimmtungur sorpsins á uppruna sinn í Skagafirði. Ekki stendur til að opna sorpurðunarsvæði í Skagafirði meðan urðunarstaðurinn að Stekkjarvík annar þörfum svæðisins. Móttöku- og flokkunarstöðvar eru á Sauðárkróki, í Varmahlíð og á Hofsi. Sveitarfélagið Skagafjörður hefur að leiðarljósi að draga úr myndun úrgangs og auka endurnýtingu og endurvinnslu, sbr. stefnu stjórnvalda um úrgangsmál.¹¹

2.10 Orkuframleiðsla

Í sveitarfélaginu hefur verið litið til möguleika til orkuframleiðslu til hagsbóta fyrir sveitarfélagið.

Skagafjörður er lághitasvæði og því er haldið fram að óviða sé jarðhiti eins aðgengilegur til virkunar. Þetta skapar Skagafirði sérstöðu sem hefur þó ekki verið nýtt nema að nokkru leyti. Mikilvægt er að nýta lághita til ræktunar og veita heitu vatni sem víðast um sveitarfélagið. Þrjár virkjanir eru í sveitarfélaginu sem eru Gönguskarðsárvirkjun, Skeiðsfossvirkjun og Sleitustaðavirkjun. Einnig er heimarafstöð við Ytri-Kot sem áform eru uppi um að stækka á skipulagstímanum.

Sveitarfélagið hefur unnið að kortlagningu svæða sem henta fyrir nýtingu vindorku. Niðurstaða úttektar er að vindafar er mjög hagfelld fyrir framleiðslu vindorku, en huga þarf að fjölmörgum öðrum þáttum áður en ákvörðun um slíkt er tekin í aðalskipulagi.

Áherslur sveitarfélagsins vegna mögulegrar vindorkunýtingar eru:

- Nýting vindorku eftir því sem aðstæður leyfa skal vera í sátt við umhverfi og samfélag, þannig að staðið verði vörð um sérstætt landslag og lífríki og tekið tillit til grenndarhagsmuna og annarrar landnotkunar.
- Leitast skal við að byggja vindorkuver innan afmarkaðra svæða nærri tengivirkjum og flutningslínunum þar sem unnt verður að tryggja afhendingaröryggi og halda umhverfisáhrifum í lágmarki.
- Við uppbyggingu vindorkuvera skal lágmarka áhrif á landslag.

¹¹ Í átt að hringrásarhagkerfi



Rýmis- og orkufrekur iðnaður

Í Viðvíkursveit er stefnt að þróun iðnaðarsvæðis og samhliða því höfn til innflutnings hráefnis og útflutnings á afurðum. Svæðið hefur verið á skipulagi og í almennri umræðu um árábil til iðnaðarnota. Stefnt er að því að byggja upp iðnað sem krefst annað hvort eða bæði mikils landrýmis og raforku.

Iðnaðarframkvæmd þar sem framkvæmdasvæði eða gólfllötur bygginga er a.m.k. 20.000 m², er tilkynningarskyld framkvæmd í flokki B, sbr. tölulið 10.01 í 1. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Einstakar framkvæmdir og starfsemi á iðnaðarsvæðum kunna að vera tilgreindar undir öðrum liðum 1. viðauka laganna í flokki A eða B og vera háðar mati á umhverfisáhrifum eða tilkynningarskyldar.

Við ákvörðun um mannvirki og starfsemi á iðnaðarstarfsemi þarf að líta til mögulegra áhrifa á umhverfi, samfélag og efnahag.

Áður en kemur til vinnu deiliskipulags fyrir iðnaðarsvæðin í Viðvíkursveit og Reykjaströnd verður mörkuð nánari stefna um uppbyggingu iðnaðarsvæðanna í aðalskipulagsbreytingu.



Almenn skipulagsákvæði fyrir íbúðarbyggð

- Rík áhersla er lögð á vandað yfirbragð hverfa og bygginga. Ný hús innan eldri byggðar styrki götumyndir.
- Fyrirkomulag byggðar er útfært í deiliskipulagi. Í deiliskipulagi er leyfilegt að auka eða minnka nýtingarhlutfall á einstökum lóðum svo framarlega sem heildarbyggingarmagn sé í samræmi við það sem fram kemur í aðalskipulagi.
- Heimilt er að gera ráð fyrir 20% fleiri íbúðum á hverju svæði íbúðarbyggðar í deiliskipulagi en sett viðmið um íbúðafjölda í töflu til að skapa sveigjanleika og vegna óvissu um framgang og þróun uppbyggingar.
- Í deiliskipulagi íbúðarbyggðar skal gera ráð fyrir leiksvæðum eða almenningsgörðum og stígum sem tengja íbúðagötur við aðliggjandi bæjarhluta, þjónustusvæði og útivistarsvæði. Leitast skal við að tryggja að leiksvæði og önnur dvalarsvæði utandyra séu skjólgóð og geti notið sem mestrar sólar.
- Minniháttar atvinnustarfsemi er heimil í íbúðarbyggð sem ætla má að valdi ekki nágrönnum óþægindum t.d. vegna lyktar, hávaða eða óþrifnaðar. Í aðalskipulaginu er gert ráð fyrir að heimagisting samkvæmt skilgreiningu reglugerðar og gististaðir í flokki II með allt að 5 herbergjum og rými fyrir allt að 10 gesti verði heimilir innan íbúðarbyggðar í sveitarfélaginu.
- Óheimilt er að tengja vegi þjóðvegum nema í samræmi við skipulag og að fenginni heimild Vegagerðarinnar (sbr. 29. gr. Vegalaga nr. 80/2007).

Tafla 3.1: Íbúðarbyggð

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Fjöldi íbúða	Fjöldi gistirúma	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
ÍB-401	Gamli bærinn	6	49	54	Vestanverð Aðalgata og Suðurgata, auk Suðurgötu 7-13b. Hluti eldri byggðakjarnans á Sauðárkróki.	Verndarsvæði í byggð norðan Hlíðarstígs. Á óbyggðum lóðum er heimilt að byggja ný íbúðarhúsnæði sem falla vel að núverandi byggð, styrkja götumynd og samrýmast gildandi verndarákvæðum. Hluti svæðisins er innan hættusvæðis A samkvæmt hættumati vegna ofanflóða.
ÍB-402	Ránarstígur - Hegrabraut	19,2	280	4	Sauðárkrókur: Að mestu fullbyggt svæði með blandaðri byggð með sérbýli og litlum fjölbýlishúsum.	Austan við Sæmundargötu nr. 15 er heimilt að afmarka nýjar íbúðarlóðir, milli Sæmundargötu og Strandvegar, að undangengnu áhættumati vegna sjávarflóðahættu. Rými til að fjölga íbúðum, svo sem með raðhúsum eða litlum fjölbýlishúsum. Ný íbúðarhús skulu vera í góðu samræmi við yfirbragð og stærðarhlutföll nærliggjandi byggðar.
ÍB-403	Sauðármýri, Viðimýri	3,8	74		Íbúðasvæði með blandaðri íbúðagerð í nálægð við verslun, þjónustu og atvinnusvæði.	Áhersla er lögð á hagkvæma uppbyggingu í góðum tengslum við miðsvæðið við Ártorg.
ÍB-404	Tún, Hlíðar og Sæti	72,5	593		Sérbýlishús. Við núverandi götur í Túnum eru örfáar lóðir óbyggðar	Uppbygging í samræmi við deiliskipulag.



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Fjöldi íbúða	Fjöldi gistirúma	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
ÍB-603	Brekkun	7,2	18	10	Á Brekkunni eru 12 íbúðarhús, ekki er fóst búseta í þeim öllum. Önnur hús eru skemmur og geymslur. Byggðin er dreifð og ber einkenni þorps. Húsin þar standa við ónefnda götu en bera öll nöfn. Elstu tvö húsin eru byggð um aldamótin 1900, flest hinna sem standa ofar og nær Norðurbraut eru frá miðri síðustu öld eða yngri.	Heimilt að byggja við núverandi hús og ný íbúðarhús í samræmi við deiliskipulag, allt að 6 nýjar íbúðir. Við deiliskipulagsgerð skal gerð krafa um vandaða hönnun húsa og fallega ásýnd nýrrar byggðar á Brekkunni. Leitast við að viðhalda byggðarmynstrinu og legu vegslóðanna í meginatriðum. Svæðið er áberandi innan bæjarins og ofan við elstu byggðina á Hofsósi, Sandinn og Plássið. Taka skal tillit til aðliggjandi verndarsvæðis í byggð og markmiðum þess. Í áætlun um verndarsvæði í byggð á Hofsósi fyrir elstu byggðina neðan við Brekkuna, sem nefnd eru Sandurinn og Plássið, er sett fram hugmynd um að stækka mörk verndarsvæðisins síðar svo það nái yfir Brekkuna.
ÍB-702	Nátthagi og Geitagerði	7,7	115	56		Heimilt er að byggja þar íbúðarhús af sambærilegri gerð og núverandi íbúðarhús, þ.e. parhús, raðhús eða fjölbýli á einni til tveimur hæðum. Gert ráð fyrir þéttleika allt að 10 íbúðir á hektara.
ÍB-703	Biskupssetursvegur	1,6	10			Áhersla skal lögð á að ný íbúðarhús falli vel að umhverfi og yfirbragði eldri byggðar á Hólum og vandaða hönnun húsa. Sérstaklega skal taka tillit til nærliggjandi minjaverndar og hverfisverndarákvæðum svæðisins umhverfis Hóladómkirkju.
ÍB-704	Ofan við Hólaveg	2,8	30			Svæðið skal ekki tekið til uppbyggingar fyrr en hin íbúðarsvæðin á Hólum eru fullbyggð. Heimilt er að byggja þar íbúðarhús af öllum gerðum, þ.e. einbýli, parhús, raðhús eða fjölbýli á einni til tveimur hæðum.
ÍB-801	Lækjarbakki - Steinaborg	4,6	24		Að hluta uppbyggt.	Í gildi er deiliskipulag samþykkt 21.2.2024 sem gerir ráð fyrir 12 nýjum lóðum til viðbótar við sjö þegar byggðar íbúðalóðir. Allt einbýlishús.
ÍB-802	Laugarhvammur	0,4	2			Heimilt að byggja íbúðarhús sem fellur vel að aðliggjandi byggð.



Tafla 3.2: Miðsvæði

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Byggingarmagn [m ²]	Fjöldi íbúða	Fjöldi gistirúma	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
M-401	Aðalgata – Faxatorg	12	61.720	62	71	Stjórnsýsla, verslun og þjónusta og íbúðarbyggð	Á verndarsvæði í byggð innan miðsvæðis M-401 skal öll uppbygging húsa, mannvirkja og umhverfi þeirra og almenningssýma stuðla að því að styrkja heildarásýnd svæðisins. Sögulegum einkennum skal viðhaldið og nýbyggingar skulu falla vel að umhverfi og virða menningarsöguleg einkenni byggðarinnar og samræmast henni eins og kostur er, hvað varðar umfang, útlit og efnisval, að jafnaði 1-2 hæðir og ris. Samráð verði haft við Vegagerðina um fjarlægð bygginga frá Strandvegi. Heimild fyrir hótél og veitingarekstur. Við endurskoðun deili-skipulags svæðisins verði lagt mat á hugsanlega sjávarflóðahættu. Önnur almenn skipulagsákvæði fyrir miðsvæði gilda.
M-402	Ártorg	5	50.950			Verslun og þjónustukjarni.	Uppbyggingu verslunar- og þjónustu og atvinnustarfsemi sem fellur að yfirbragði og eðli miðbæjar. Þar er heimilt að byggja allt að 4 hæðir. Við deiliskipulags svæðisins skal lögð áhersla á að skapa vistlegt og fallett miðbæjar-umhverfi, gott aðgengi hjólandi og gangandi vegfarenda.
M-403	Sauðármýri – Sauðárkíll	2,8	16.120			Verslun og þjónustukjarni.	Við deiliskipulag svæðisins skal áhersla lögð á að atvinnustarfsemi og uppbygging svæðisins falli vel að aðliggjandi íbúðarbyggð á Sauðárkíll, á fallega ásýnd og gott og öruggt umhverfi fyrir vistvæna ferðamáta. Önnur almenn skipulagsákvæði fyrir miðsvæði gilda.
M-404	Hátækni-setur Íslands	4,1	25.000		50	Háskólasetur, nýsköpun, nemendagarðar, atvinnuþróun og hótélgisting	Leyfilegt er að vera með ferðamannagistingu eða hótél. Áhersla skal lögð á hagkvæma nýtingu lóða og vandaða ásýnd bygginga og lóðafrágang á verslunar- og þjónustulóðum. Til að ná þeim áherslum er lögð áhersla á að í deiliskipulagi verði markmið að stuðla að góðri ásýnd svæðisins með vandaðri hönnun bygginga, lóðaskipulagi og fyrirkomulagi bílastæða. Öruggt og gott aðgengi allra að starfsemi verslunar- og þjónustusvæða verði tryggt og leitast við að draga úr neikvæðum áhrifum bílaumferðar.
M-601	Höfðaborg, Suðurbraut og Plássið	3	6.000	12	23	Plássið, verslun og þjónusta ásamt íbúðarbyggð.	Plássið er hluti af verndarsvæði í byggð og gilda um það skilmálar verndaráætlunar, sem staðfest var af mennta- og menningarmálaráðherra 10. febrúar 2021. Við deiliskipulag svæðisins skal lögð áhersla á að skapa vistlegt og fallett miðbæjarumhverfi, gott aðgengi hjólandi og gangandi vegfarenda. Heimilt er að byggja allt að 3 hæðir. Önnur almenn skipulagsákvæði fyrir miðsvæði gilda.



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Fjöldi gistirúma	Byggingar magn [m²]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
VP-502	Vélaverslun við Hringveginn	0,7		6.000		Rúmgóð lóð, svæði til frekari uppbyggingar.
VP-503	Við vegamót Skagafjarðarvegar	0,4		2.500		Svæði VP-503 er ekki byggt, en þar er gert ráð fyrir ýmiskonar verslun og þjónustu, sem nýtur góðs af nálægð við aðliggjandi atvinnusvæði og þjóðveg.
VP-601	Vegamót Hofsósbrautar og Siglufjarðarvegar	4,1		15.000	Svæðið er ætlað fyrir verslunar- og þjónustustarfsemi sem ekki er hentugt að koma fyrir á miðsvæðinu á Hofsósi. Þar getur verið um að ræða rýmisfreka verslun sem kallar á stórar lóðir, heildsölur og þrífalegur léttur iðnaður svo sem verkstæði.	Óheimilt er að reka matvöruverslun á svæðinu.
VP-801	Bakkaflöt	1,9	90	3.600	Gisting og ferðaþjónusta	
VP-802	Laugarból	0,3		600	Aðstöðuhús fyrir tjaldstæði.	
VP-803	Steinsstaðaskóli	0,7	45	800	Gisting og ferðaþjónusta	
VP-1	Ketilsás í Fljótum	1		1000	Veitinga- og samkomuhús	
VP-2	Deplar í Fljótum	3,8	30	3500	Veiði- og gistiskáli	
VP-3	Ljósheimar	0,7		1500	Veitinga- og samkomuhús	
VP-4	Melsgil	0,7	20	1500	Félagsheimili og gistiskáli	
VP-5	Hlíðarhús	1	8	1500	Félagsheimili og gistiskáli	
VP-6	Skagasel	0,8		1500	Félagsheimili	
VP-7	Sólgarðar	0,5		1500	Sambland af ferðaþjónustu og íbúðarbyggð.	Blönduð landnotkun verslunar- og þjónustu og íbúða.
VP-8	Hofsstaðir	5	160	5500	Sveitasetur - Hótel	Deiliskipulag í gildi.
VP-9	Hraun í Fljótum, svæði A	7,4	30	3000	Gisting og þjónusta	Deiliskipulag í gildi.
VP-10	Hraun í Fljótum, svæði B	12,2	30	3000	Gisting og þjónusta	Deiliskipulag í gildi.
VP-12	Efra-Hegranes	0,8		220	Hljóðupptökuver	

3.4 Athafnasvæði (AT)

Athafnasvæði eru fyrir atvinnustarfsemi þar sem lítil hættu er á mengun svo sem léttur iðnaður, hreinleg verkstæði, bílasölur og umboðs- og heild-verslanir. Einnig atvinnustarfsemi sem þarfnast mikils rýmis, t.d. vinnu-svæði utandyra á lóðum eða starfsemi sem hefur í för með sér þunga-flutninga, svo sem vörugeymslur og matvælaíðnaður.

Markmið

- Að skapa ákjósanleg skilyrði fyrir þróun fjölbreytts iðnaðar, svo sem matvælaframleiðslu, verkstæða og fyrirtækja á sviði mannvirkjagerðar.

Almenn skipulagsákvæði fyrir athafnasvæði

- Í deiliskipulagi fyrir stór athafnasvæði skal setja fram áfangaskiptingu uppbyggingar athafnasvæða. Leita skal leiða til að ná fram jákvæðum samlegðaráhrifum með því að staðsetja skylda atvinnustarfsemi í klösum eða innan sérhæfðra athafnasvæða eins og kostur er.
- Í deiliskipulagi skal áhersla lögð á góðan frágang lóða og ásynd athafnasvæða.
- Heimilt er að gera kröfu um góða umgengni á lóðum.
- Ekki er heimilt að nýta almenningssvæði fyrir geymslu lausamuna.
- Óheimilt er að láta lausamuni standa til langframa innan lóðar, s.s. gáma, bíla, hjólhýsi, vinnuskúra, vélahluti, byggingarefni eða álíka muni. Lóðarhafi skal ávallt huga að lóð sinni og halda henni sem hreinlegastri svo engin hættu stafi af búnaði og munum innan hennar né sé öðrum til ama.
- Við jaðra athafnasvæða sem snúa að íbúðarbyggð skal gera ráðstafanir til að milda ásynd athafnasvæða s.s. með trjágróðri og landmótun og tryggja að íbúðarbyggð stafi ekki ónæði af atvinnustarfsemi á athafnasvæðum.
- Athafnasvæði í útjaðri opinna svæða skulu taka mið af vatnafari og náttúru. Vanda skal til verka við hönnun fráveitu og umhverfisfrágang.
- Huga skal að því að fjölbreytt framboð verði af lóðum fyrir athafnastarfsemi, s.s. hvað varðar stærð og staðsetningu.



3.5 Iðnaðarsvæði (I)

Iðnaðarsvæði eru svæði fyrir umfangsmikla iðnaðarstarfsemi eða starfsemi sem er talin geta haft mengun í för með sér, svo sem verksmiðjur, virkjanir, þ.m.t. vatnsfallsvirkjanir, jarðhita-virkjanir, sjávarfallavirkjanir og vindmyllur, tengivirki, veitu-stöðvar, skólpdælu- og hreinsistöðvar, endurvinnslustöðvar, brennslustöðvar, förgunarstöðvar, sorpurðunarsvæði, flokkunar-miðstöðvar og birgðastöðvar fyrir mengandi efni.

Tafla 3.5: Iðnaðarsvæði

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Byggingarmagn [m ²]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
I-401	Borgarmýrar	15	10.000	Vatnsveita og borholusvæði hitaveitu.	
I-402	Hreinsistöð Sauðárkróki	2	1.500		
I-403	Gönguskarðsárvirkjun	0,4	300	Gönguskarðsárvirkjun 2. Orkuvinnsla. Uppsett afl 1,8 MW.	
I-404	Flokka, sorp móttökustöð	2,1	2.500		Aðeins er gert ráð fyrir mannvirkjum sem tengjast sorp móttöku.
I-405	Vatnsveita	0,9	1.500	Svæði vatnsveitu.	
I-501	Reykjarhóll, borholusvæði hitaveitu	1,8	1.000		Aðeins er gert ráð fyrir veitumannvirkjum.
I-502	Dæluhús hitaveitu	0,4	100		Aðeins er gert ráð fyrir veitumannvirkjum.
I-503	Farga, sorp móttökustöð	0,6	200		Aðeins er gert ráð fyrir mannvirkjum sem tengjast sorp móttöku.
I-601	Sorp móttökusvæði Hofsósi	0,7	12.400	Sorp móttökusvæði með tilheyrandi mannvirkjum.	Aðeins er gert ráð fyrir mannvirkjum sem tengjast sorp móttöku.
I-1	Viðvíkursveit	284,5	100.000		Fyrir land- og rýmisfreka starfsemi s.s. iðjuver og aðra orkufreka starfsemi.
I-2	Reykjaströnd	65,6	25.000		Fyrir land- og rýmisfreka starfsemi s.s. iðjuver og aðra orkufreka starfsemi.
I-3	Reykjarhóll	1,3	800	Tengivirki raforku.	
I-4	Vatnsaflsvirkjun í landi Ytri-Kota.	12	150	Smávirkjun í landi Ytri-Kota. Fyrirhuguð er stækkun á núverandi virkjun í allt að 400 kW.	Vatnsaflsvirkjun. Heimilt fyrir allt að 400 kW uppsett afl.
I-5	Reykir í Hjaltadal	1,0	1.000	Borholusvæði hitaveitu. Borholuhús 24,8 m ² .	

3.6 Efnistöku- og efnislosunarsvæði (E)

Svæði þar sem ráðgert er að taka, vinna eða losa jarðefni. Efnistökusvæði eru svæði á landi, í sjó, ám eða vötnum þar sem fram fer eða fyrirhuguð er efnistaka eða efnisvinnsla, svo sem malarnám, sandnám, grjótnám, gjallnám eða vikurnám. Efnislosunarsvæði eru svæði á landi, í sjó, ám eða vötnum þar sem fram fer eða fyrirhuguð er landfylling eða losun jarðefna, sem eru hrein og ómenguguð, svo sem jarðefni sem til falla vegna byggingar-framkvæmda.

Efnistöku- og efnislosunarsvæði

Efnisnámur eru yfirleitt skilgreindar sem óendurnýjanleg auðlind og því mikilvægt að við nýtingu sé horft til framtíðar við skipulag hennar. Efnisþörf í sveitarfélaginu verður sveiflukennd milli ára og háð þeim framkvæmdum sem ráðist verður í á skipulagstímabilinu. Helst verður efni notað til vegagerðar, framkvæmda vegna Blöndulínu 3, uppbyggingar og vegna ýmissar starfsemi í sveitarfélaginu.

Fjöldmörg efnistökusvæði eru í sveitarfélaginu. Flest eru þau minniháttar, þ.e. áætluð efnistaka er undir 25.000 m³. Staðsetning náma miðast við að ekki þurfi að flytja efni um langan veg og að þær valdi ekki verulegum umhverfisáhrifum.

Helstu efnistökusvæðin eru færð inn á aðalskipulagsuppdrátt. Minniháttar efnistaka til eign nota er heimil landeigendum án framkvæmdaleyfi sveitastjórnar nema á svæðum sem njóta verndar samkvæmt náttúruverndarlögum, 13. Gr. 123/2010 Skipulagslög. Þau svæði er ekki færð á uppdrátt.¹⁴

Almenn skipulagsákvæði vegna efnistöku og efnislosun

- Efnistaka fellur undir lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana þar sem áætlað er að raska 25 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 500.000 m³ eða meira.
- Efnistaka þar sem áætlað er að raska 2,5 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 50.000 m³ eða meira, einnig efnistaka þar sem fleiri en einn efnistökuastaður vegna sömu framkvæmdar og á sama svæði ná samanlagt yfir 2,5 ha svæði eða stærra skal meta hverju sinni hvort framkvæmdin sé háð umhverfismati.
- Forðast ber að raska vistgerðum og jarðminjum sem njóta sérstakrar verndar samkvæmt 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013, nema brýna nauðsyn beri til. Í umsókn um framkvæmdaleyfi skal gera grein fyrir áhrifum efnistöku á þessa umhverfispætti.
- Huga skal að verklagi við efnistöku úr námum á vatnsverndarsvæðum, þ.m.t. tryggja að ekki verði olíumengun. Gera skal grein fyrir verklagi í framkvæmdaleyfisumsókn.
- Við vinnslu og tímabundnum frágangi efnistökusvæða skal verklagi og hönnun háttáð þannig að sjónræn áhrif verði sem minnst. Gera skal grein fyrir frágangi í framkvæmdaleyfisumsókn. Sérstök áhersla er lögð á efnistökusvæði E6, Stuðlar við Klittur. Í ljósi þessarar niðurstöðu mun sveitarfélagið ekki heimila

¹⁴ Bætt við skv. umsögn Náttúruverndarstofnunar



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Efnismagn [m ³]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
E-5	Valadalur	0,4	3.000		
E-6	Stuðlar við Klittur	0,5	8.000	Klöpp.	Sveitarfélagið mun ekki heimila efnistöku á þessum stað fyrr en útséð er með að ekki fái sambærilegt efni á öðrum efnistökusvæðum eða að umhverfismat framkvæmda sýni fram á að umfangsminni umhverfisáhrif.
E-7	Klittur	4,5	25.000	Stórgrýti á yfirborði.	
E-8	Minni Húsdals. Hádegisdals.	2,6	15.000	Ármöl.	
E-9	Minni Húsdals ofan við Valadal.	4,0	25.000	Líklega mórena.	
E-10	Víðimýrará	0,8	5.000	Ármöl.	
E-11	Reykir	1	20.000	Möl og grjót. Vegsneiðingur þar sem vegurinn fer upp á sjávarhjalla suður af bænum Reykjum undir Sandfelli.	
E-12	Veðramót við Hrafsíðuá	4,5	90.000	Möl.	
E-13	Fagranesskriður	2,4	45.000	Möl og grjót. Ár- og skriðukeilur sem fara reglulega yfir veginn sunnan við Fossárteig.	
E-14	Innstaland	1	15.000	Möl og grjót. Ár- og skriðukeila niður af Innstalandsbotni, vestan vegar.	
E-15	Reykjarhóll laxeldisstöð	5	100.000	Möl og sandur.	
E-16	Móskógar	3	45.000	Möl og sandur. Forn sjávarhjalli austan við bæinn Móskóga í Haganesvík.	



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Efnismagn [m³]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
E-29	Vallarnes, við árbakka Héraðsvatna	2,5	250.000	Gömul náma þar sem efnið endurnýjar sig með stöðugum framburði Héraðsvatna. Setnáma (möl og sandur) í áreyrum á vesturbakka Héraðsvatna í landi Vallarness.	
E-30	Skagaselsnáma 2	1,2	40.000	Jökulruðningur.	
E-31	Skíðastaðanáma við Þverárfjallsveg	2,4	45.000	Möl og fínefni.	
E-32	Grímshús í landi Skíðastaða	2	30.000	Möl.	
E-33	Fagranes austan bæjar	1,5	45.000	Möl.	
E-34	Hegranes	2,0	450.000	Möl og grjót.	
E-35	Hegranes 2	2,5	45.000	Möl og sandur.	
E-37	Kolgröf	2	40.000	Námur vegna Blöndulínu 3. Jökulruðningur.	
E-38	Bústaðir 2	1	30.000	Stórgrýtt möl.	
E-39	Tungunáma í Ástungu	7	140.000	Möl.	
E-40	Grafargerði	7	140.000	Möl.	
E-41	Miðhús II	2,3	40.000	Möl og sandur.	
E-42	Hrolleifsdalsá 2	2	35.000	Möl og sandur.	
E-43	Stafá	2,4	45.000	Möl og sandur.	
E-44	Hraun í Fljótum	3	60.000	Skriðuefni.	
E-45	Reynistaður	6	180.000	Möl.	
E-46	Brúnkollumelar	1,5	30.000	Möl blandað fínefni.	
E-47	Klaufabrekkaná ma	2	35.000	Jökulruðningur.	
E-48	Litla-Gröf	6,9	250.000	Möl, sandur og fínefni.	
E-49	Gvendarnesnáma	2	140.000	Setnáma. Eyrar Norðurár við Gvendarnes.	



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Efnismagn [m ³]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
E-67	Hafgrímsstaðir	2,8	25.000	Námur vegna Blöndulínu 3. Jökulruðningur og ármöl.	
E-68	Nautabúsá	10,3	300.000	Námur vegna Blöndulínu 3. Áreyrar.	
E-69	Brú yfir Norðurá	9,0	90.000	Námur vegna Blöndulínu 3. Áreyrar.	
E-70	Norðan við Egilsá	14,5	220.000	Námur vegna Blöndulínu 3. Áreyrar.	
E-71	Norðurá – Borgargerði	6,4	60.000	Námur vegna Blöndulínu 3. Áreyrar.	
E-72	Norður við Skriðugil	4,0	30.000	Námur vegna Blöndulínu 3. Áreyrar.	
E-73	Heiðará	2,6	50.000	Námur vegna Blöndulínu 3.	
E-74	Skagaselsnáma 3	2,0	45.000	Möl og fínefni.	
E-75	Lágmúli, vestan vegar	5,4	150.000	Grjóturð og klappir, náma í landi Lágmúla við Skagaveg.	
E-76	Lágmúli, austan vegar	2	100.000	Grjóturð og klappir, náma í landi Lágmúla við Skagaveg.	
Samtals:		274 ha	6.258 m ³		



Tafla 3.7: Flokkun landbúnaðarlands

Skilgreining		Jarðvegur	Landhalli	Landhæð
Flokkur I	Mjög gott ræktunarland	Góður móajarðvegur og steinefnaríkar mýrar. Steinefnahluti jarðvegsins að jafnaði fínkornóttur (sendin mylsna) og ekki með grófri möl. Jarðvegsþykkt (dýpt niður á klöpp) a.m.k. 75 cm. Land vel þurrt eða auðvelt að þurrka það.	< 4%	Undir 100 m
Flokkur II	Gott ræktunarland	Mýrar með miklu af lífrænum efnum, lakari móar, góðir sandar og melar. Steinefnahluti jarðvegsins að jafnaði fínkornóttur og ekki með mjög grófri möl. Jarðvegsþykkt a.m.k. 50 cm. Land vel þurrt eða auðvelt að þurrka það.	< 8%	Undir 200 m
Flokkur III	Sæmilegt ræktunarland	Lakari mýrar, móar, melar og sandar. Steinefnahluti jarðvegsins ekki grófari en svo að hægt sé að vinna hann án vandræða. Jarðvegsþykkt a.m.k. 25 cm. Þurrkunarskilyrði sæmileg.	< 12%	Undir 300 m
Flokkur IV	Annað land / Lélegt ræktunarland	Í þennan flokk fellur land neðan 300 m sem ekki uppfyllir skilyrði hinna flokkanna þriggja. Þetta land hentar ekki til akuryrkju en getur hentað vel til beitar, skógræktar eða fyrir tún.	> 12%	

Almenn skipulagsákvæði um landnotkun á landbúnaðarsvæðum

- Á landbúnaðarsvæðum er gert ráð fyrir uppbyggingu í tengslum við landbúnaðarstarfsemi en einnig er heimilt að nýta byggingar, byggja stök mannvirki og/eða breyta eldri byggingum, til annarrar starfsemi ef slíkur rekstur styður við landbúnaðarstarfsemi eða búsetu á svæðinu. Dæmi um slíka starfsemi er ferðaþjónusta, afurðasala og léttur iðnaður, t.d. verkstæði.
- Heimilt er að stofna lóðir undir einstaka byggingar.
- Ræktun skal stuðla að framleiðslu afurða með lítið kolefnisspor.
- Útihús og byggingar til landbúnaðarnota skulu reist í tengslum við eða nærri öðrum húsum og innviðum á jörðinni, að því gefnu að möguleg neikvæð áhrif, t.d. lyktarmengun, verði óveruleg fyrir íbúa.
- Um eldishús alifugla, loðdýra og svína gildir reglugerð nr. 520/2015 og þar er m.a. kveðið á um lágmarksfjarlægð eldishúsa frá nálægri byggð. Eldishús krefjast starfsleyfis frá Umhverfis- og orkustofnun.
- Leitast skal við að nýta sem best innviði, s.s. vegi og veitur.
- Uppbygging nýrra stakra bygginga fyrir aðra atvinnustarfsemi á bújörðum í ábúð fari ekki yfir 2.000 m² og heildarfjöldi þeirra ekki fleiri en 3.
- Önnur viðmið um fjölda mannvirkja geta gilt um uppbyggingu í tengslum við bændagistingu og metur þá skipulagsnefnd hvert tilvik fyrir sig.
- Þess skal gætt að önnur starfsemi en landbúnaður valdi ekki neikvæðum áhrifum á landbúnaðarsvæði s.s. með mengun, skerðingu á aðgengi eða rjúfi samfellu á landbúnaðarsvæði í flokki I.
- Sveitarstjórn getur ákveðið að veita megi leyfi til byggingar á stökum byggingum sem tengjast starfsemi bújarðar án deiliskipulags, ef umfang og/eða aðstæður gefa tilefni til. Á það við þegar byggingaráform varða ekki hagsmuni annarra en umsækjandans, samrýmast landnotkun og yfirbragði svæðisins og hafa ekki neikvæð umhverfisáhrif. Sjá einnig kafla 3.16 Stakar framkvæmdir.
- Auk þessara almennu ákvæða um landnotkun á landbúnaðarsvæðum gilda sértæk ákvæði um hvern flokk landbúnaðarsvæða.
- Minniháttar efnistaka landeiganda til eigin nota sem ekki raskar jarðmyndunum eða vistkerfum sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd er leyfileg.
- Minniháttar fiskeldisstöðvar eru heimilar á landbúnaðarsvæðum að teknu tilliti til þess að ársframleiðsla sé minni en 20 tonn, sé fráveita í ferskvatn eða minna en 200 tonn sé fráveita til sjávar.
- Smávirkjanir, nánar tiltekið vatnsaflsvirkjun með uppsett rafafl minna en 200 kW og vindorkuvirkjun með uppsett afl minna en 1 MW, eru heimilar á landbúnaðarsvæðum að uppfylltum skilyrðum, sbr. kafla 3.16 Stakar framkvæmdir.
- Skipulagsnefnd metur hverju sinni málsmeðferð uppbyggingaráforma m.t.t. skipulagslaga, með hliðsjón af skipulagsákvæðum og umfangi framkvæmda.



Tafla 3.8: Flokkun landbúnaðarlands

Land-notkun	Heiti	Stærð [ha]	Lýsing	Skipulagsákvæði
L-1	Landbúnaðarsvæði í flokki I	6.433	Mjög gott ræktunarland undir 100 m hæð. Góður móajarðvegur og steinefnaríkar mýrar. Land vel þurrð eða auðvelt að þurrka það. Hentar til akuryrkju.	Leitast skal við að viðhalda nýtingu lands til matvælaframleiðslu og hlífa ræktarlandi í flokki L-1. Ekki er gert ráð fyrir skógrækt. Heimilt er að rækta skjólbelti og trjálundi til að auka ræktunarskilyrði. Byggingum og öðrum mannvirkjum skal haldið í lágmarki. Heimilt er að reisa tímabundin eða afturkræf mannvirki sem tengjast landbúnaði eða starfsemi sem samræmist markmiðum svæðisins. Framkvæmdir í almannapágu svo sem vegagerð, veitur, gerð varnargarða eða annarra öryggisframkvæmda eru heimilar.
L-2	Landbúnaðarsvæði í flokki II	10.623,9	Gott ræktunarland, vel þurrð land undir 200 m hæð.	Leitast skal við að viðhalda nýtingu lands til matvælaframleiðslu og hlífa ræktarlandi í flokki L-2. Ekki er gert ráð fyrir skógrækt, en ræktun skjólbelta er heimil. Uppbygging og mannvirkjagerð heimil að uppfylltum skipulagsákvæðum.
L-3	Landbúnaðarsvæði í flokki III	3.614,7	Sæmilegt ræktunarland, undir 300 m hæð.	Breytilegt landbúnaðarland með sæmilegu ræktarlandi (allt að 300 m.y.s.) til túnræktar, nytjaskógræktar eða sem beitiland. Uppbygging og mannvirkjagerð heimil að uppfylltum skipulagsákvæðum.
L-4	Landbúnaðarsvæði í flokki IV	97.116	Annað land eða lélegt ræktarland. Þetta land hentar ekki til akuryrkju en getur hentað vel til beitar, skógræktar eða fyrir tún.	Annað landbúnaðarland sem hentar síður til jarðræktar vegna breytilegra landgerða. Getur þó hentað til beitar eða nytjaskógræktar. Uppbygging og mannvirkjagerð heimil að uppfylltum skipulagsákvæðum. Skógrækt er heimil.



- Fjarlægð skógræktar frá vegum sé í samræmi vegalög. Óheimilt er að rækta skóg nær vegi en 30 m frá miðlínu stofnvegur og 15 m frá miðlínu tengivega.
- Fjarlægð skógræktar frá veitum og lögnum skal vera í samræmi við leiðbeiningar rekstraraðila viðkomandi lagna eða veitukerfa.
- Plöntuval og útplöntun taki mið af náttúrufari, landslagi og brunahættu. Einnig ber að hafa í huga að ræktun og dreifing erlendra planta er óheimil á svæðum sem njóta verndar skv. 61. gr. laga 60/2013.
- Við túnrækt, skógrækt, uppgræðslu lands, skjólbeltagerð og aðra ræktun skal þess gætt að hún falli sem best að heildarsvipmóti lands og raski ekki náttúru- og menningarminum.
- Framkvæmdaleyfi fyrir skógrækt er samkvæmt reglugerð um framkvæmdaleyfi nr. 772/2012. Miðað er við að framkvæmdaleyfi þurfi þar sem til stendur að gróðursetja fleiri en 30.000 plöntur eða þar sem skógræktarsvæði er stærra en 20 ha.
- Huga skal að varnarlínunum og brunahólfum alls staðar þar sem skógur er ræktaður. Þegar skógi er plantað er mikilvægt að hann sé ekki of samfelldur og hafa skal í huga hólfun með varnarlínunum. Skipta má skóginum upp með því að planta ákveðnum tegundum lauftrjáa í belti sem brenna síður. Hægt er að nýta misfellur í landslaginu og slóðir sem varnarlínur. Huga þarf að flóttaleiðum út úr skóginum og hafa fleiri en einn möguleika ef eldur lokar útgönguleið. Aðgengi að vatni er mikilvægt.
- Felling skóga eða hluta þeirra er óheimil nema með leyfi Lands og skógar. Árleg felling í skógum landsins skal að jafnaði ekki vera meiri en árlegur vöxtur þeirra. Land og skógur veitir leiðbeiningar um grísjun skóga, sbr. lög um skóga og skógrækt nr. 33/2019.

Tafla 3.9: Skógræktar- og landgræðslusvæði

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
SL-1	Brimnesskógar	323,8	Skógræktar og ferðapjónustusvæði. Skógræktarverkefni áhugafólks um endurheimt Brimnesskóga. Þau hafa um 23 ha lands til umráða til skógræktar. Notað er eingöngu fræ frá skógarleifum sem enn eru í Skagafirði og hafa vaxið þar frá landnámi.	Tilkynningarskyld skógrækt (flokkur B) skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Skipulagsákvæði vegna skógræktar gildir fyrir svæðið. Vinna skal deiliskipulag fyrir svæðið á aðalskipulagstímanum.
SL-2	Aldamótaskógur	63,5	Aldamótaskógur að Steinsstöðum. Skógrækt síðan 2000 á vegum Skógræktarfélags Skagfirðinga.	Skipulagsákvæði vegna skógræktar gildir fyrir svæðið.
SL-3	Reykjahóls-skógur	62	Reykjahóllsskógur er skógarreitur ofan byggðarinnar í Varmahlíð í Skagafirði. Skógurinn er í umsjón Lands og skóga. Hann tengist nærliggjandi svæðum og myndar fjölbreytt útivistarsvæði með merktum gönguleiðum. Við aðkomuna að skóginum er knattspyrnuvöllur og tjaldsvæði.	Skipulagsákvæði vegna skógræktar gildir fyrir svæðið.
SL-4	Hólar	100	Víðáttumikið skóglendi. Gönguleiðir og akfær slóði liggja um svæðið. Skipulagsákvæði vegna skógræktar gildir fyrir svæðið.	



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
SL-24	Brekka	68,2	Skógræktarsvæði.	
SL-25	Íbishóll	28	Skógræktarsvæði.	
SL-26	Flugumýrarhva mmur	28,6	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 34 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-27	Árgerði	14,7	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 10 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-28	Marbæli	75,9	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 75 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-29	Páfastaðir	83,2	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 83 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-30	Silfrastaðaafrétt	10,7	Skógrækt.	
SL-31	Egg	11,3	Samningur við Land og skóga frá árinu 2014. Stærð svæðis 34 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-32	Geitagerði	14,6	Samningur við Land og skóga frá árinu 2006.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-33	Hróarsdalur	18,3	Skógræktarsvæði, greint af loftmynd.	
SL-34	Ríp III	26,9	Samningur við Land og skóga frá árinu 2012. Stærð svæðis 43 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-35	Brennigerði	87,4	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 98 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-36	Brimnes	23,1	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 43 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-37	Ásgarður	37,8	Samningur við Land og skóga frá árinu 2007. Stærð svæðis 40 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-38	Ásgarður-Eystri	38,5	Samningur við Land og skóga frá árinu 2008. Stærð svæðis 45 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-39	Viðvík	72,8	Samningur við Land og skóga frá árinu 2004. Stærð svæðis 167 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-40	Hringver	123,0	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 167 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-41	Neðri-Ás 1	139,5	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 80 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga. Huga að varnarlínum, brunahólfum og aðgengi að vatni.
SL-42	Nautabú	49,2	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 48 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.
SL-43	Melar	11,9	Samningur við Land og skóga frá árinu 2002. Stærð svæðis 18 ha.	Samningsbundin nytjaskógrækt við Land og skóga.

3.9 Frístundabyggð (F)

Svæði fyrir frístundahús, tvö eða fleiri og nærþjónustu sem þeim tengist, þ.m.t. orlofshús og varanlega staðsett hjólhýsi. Föst búseta er óheimil í frístundabyggðum.

Almenn skipulagsákvæði fyrir frístundabyggð

Í aðalskipulaginu eru heimildir fyrir a.m.k. 510 frístundahús. Samkvæmt þjóðskrá er fjöldi frístundahúsa á Norðurlandi vestra minni en í flestum landshlutum. Því er eðlilegt að líta til þess að veruleg fjölgun geti orðið á byggingu slíkra húsa á skipulagstímabilinu. Frístundabyggð byggir að mestu á þeim svæðum sem skilgreind voru í eldra aðalskipulagi. Ekki eru í gildi deiliskipulagsáætlanir fyrir nema eitt þeirra.

- Almenn nýtingarhlutfall lóða er 0,03 á svæðum fyrir frístundabyggð þó þannig að nýtingarhlutfall geti orðið allt að 0,05 fyrir lóðir minni en 0,4 ha.
- Almenn skulu frístundalóðir vera um 0,5 ha.
- Við gerð deiliskipulags fyrir frístundabyggð skal þess gætt að hún raski ekki vistgerðum sem njóta sérstakrar verndar, skv. lögum um náttúruvernd og skerði ekki landbúnaðarland í L-1. eða L-2. flokki, sbr. kafla 3.7 um flokkun landbúnaðarlands.
- Við gerð deiliskipulags skal hafa samráð við Minjastofnun Íslands um skráningu minja og skilmála um minjar.
- Almenn skipulagsákvæði skógræktar- og landgræðslu (SL) í kafla 3.8 gilda innan afþreyingar- og ferðamannasvæða.
- Óheimilt er að tengja vegi þjóðvegum nema í samræmi við skipulag og að fenginni heimild Vegagerðarinnar (sbr. 29. gr. Vegalaga nr. 80/2007).



3.10 Afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF)

Afþreyingar- og ferðamannasvæði eru fyrir afþreyingu og móttöku ferðafólks, þ.m.t. þjónustumiðstöðvar á hálendi og verndarsvæðum, fjallaskálar, tjald- og hjólhýsasvæði og skemmtigarðar.

Markmið um afþreyingar- og ferðamannasvæði

- Skilgreina svæði sem eru til þess fallin að henta fyrir afþreyingu og móttöku ferðafólks.
- Móta leiðbeiningar um þjónustu, uppbyggingu og verndun svæða til að styðja við afþreyingar- og ferðamannastaði.
- Tengja saman afþreyingar- og ferðamannastaði í sveitarfélaginu til að styðja við upplifun ferðamanna og efla atvinnulíf.

Viðkomustaðir með aðdráttarafl

Sveitarfélagið hefur afmarkað afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF) sem hafa aðdráttarafl. Aðstaðan er mismunandi á þessum svæðum. Stefnan er að á þessum stöðum geti byggst upp aðstaða til að taka móti ferðafólki og um leið að ekki verði gengið að þolmörkum svæðanna. Um er að ræða mjög fjölbreytt svæði sem tengjast náttúru, útsýni, sögu og menningu. Einnig svæði sem bjóða upp á aðstöðu fyrir ferðafólk.

Afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF) eru flokkuð eftir þeirri aðstöðu sem byggja má upp á hverjum stað. Tafla 3.10.1 er yfirlit um þá uppbyggingu sem er heimiluð á afþreyingar- og ferðamannasvæðum. Þess utan eru ýmis verðmæti fólgin í menningarminjum, sagnararfleifð og náttúru sem draga má fram með frekari vinnu.

Tafla 3.11: Heimildir á afþreyingar- og ferðamannastöðum

Flokkur	Starfsemi	Heimilað byggingarmagn m ²
1	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.	
2	Miðlungs aðstaða: Bílastæði, þjónusta, salerni.	100
3	Góð aðstaða: Veitingar, gisting, verslun	300
4	Skáli, skáli í vegsambandi.	200
5	Fjallasel, skáli í takmörkuðu vegsambandi.	150

Almenn skipulagsákvæði vegna afþreyingar- og ferðamannasvæða

- Við allar framkvæmdir eða nýtingu svæða þarf að huga sérstaklega að þolmörkum svæða, áhrifum á umhverfi og öryggi ferðamanna.
- Leyfi til framkvæmda eru ætíð háðar leyfi landeiganda.



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Fjöldi gistirúma	Byggingar magn [m ²]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
AF-801	Tjaldsvæði við Steinsstaðaskóla og Ásgarð	2,9		300	Tjaldsvæði við félagsheimilið og gamla skólann.	Miðlungs aðstaða: Bílastæði, þjónusta, salerni.
AF-802	Bakkaflöt	1,2		300	Rólegt tjaldsvæði á bökkum Svartár með fjallasýn. Heitt og kalt vatn og rafmagn. Aðstöðuhús.	Miðlungs aðstaða: Bílastæði, þjónusta, salerni.
AF-1	Skagatáarviti	-		17	Viti.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-2	Ketubjörg	-		100	Áningarstaður, náttúra og gönguleiðir.	Miðlungs aðstaða: Bílastæði, þjónusta, salerni.
AF-3	Langafjara	-		-	Náttúra, útsýni. Erfitt aðgengi.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-4	Grettislaug (Reykjalaug eða Grettisker)	-	12	100		Miðlungs aðstaða: Bílastæði, þjónusta, salerni.
AF-5	Glaumbær í Skagafirði	-	10	800	Byggðasafn Skagafjarðar.	Góð aðstaða: Veitingar, safn, kirkja og námskeið
AF-6	Víðimýri	-		100	Kirkja, sögur og sagnir.	Miðlungs aðstaða: Bílastæði, þjónusta, salerni.
AF-7	Reykjafoss	-		-	Náttúra og útsýni. Gönguleið.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-8	Fosslaug			-	Sögur og sagnir, náttúrulaug.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-9	Reykjakirkja	-		100	Kirkja, safn.	Miðlungs aðstaða: Bílastæði, þjónusta, salerni.
AF-10	Miðja Íslands	-		-	Varða sem sýnir staðsetningu miðju Íslands miðað við strandlínu.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-11	Hlíðarrétt	-		-	Rétt, menningarminjar.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-12	Austurdalur, gönguleið			-	Náttúra, sögur og sagnir. Gönguleið.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-13	Merkigil			-	Náttúra, sögur og sagnir. Gönguleið.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-14	Garðssandur			-	Náttúra, sögur og sagnir. Gönguleið og sjósport.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-15	Kolkuós			-	Sögur og sagnir, útsýni.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-16	Grafarkirkja			-	Sögur og sagnir, kirkja.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-17	Þórðarhöfði			-	Sögur og sagnir, náttúra, útsýni. Gönguleiðir.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Fjöldi gistirúma	Byggingar magn [m ²]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
AF-32	Gráni/Sesseljubær, skáli	10		100	Skáli við Geldingarará, Gráni, hlaðið sæluhús byggt fyrir tilstilli Sesselju á bænum Jökli um 1920, síðara húsið byggt m.a. af afkomendum Sesselju 1971. Gisting fyrir allt að 10 manns. Gráni er nýttur fyrir skepnur.	Skáli í vegsambandi.
AF-33	Fossá			100	Göngubrú/áningarstaður á göngu og reiðleið.	Lágmarksaðstaða: Bætt aðgengi, stígar.
AF-34	Gangnamannaskáli Neðralandi			100	Gangnamannaskáli.	Skáli í vegsambandi.
AF-35	Fjall í Kolbeinsdal			100	Gangnamannaskáli.	Skáli í vegsambandi.
AF-36	Hraunsvatn			50	Veiðihús/kofi.	Fjallasel, skáli í takmörkuðu vegsambandi.
AF-37	Efra Nesvatn			100	Veiðihús/kofi.	Skáli í vegsambandi.
AF-38	Skálavatn			100	Veiðihús/kofi.	Skáli í vegsambandi.



Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Byggingarmagn [m ²]	Lýsing
S-1	Ketukirkja			
S-2	Hvammskirkja			
S-3	Reynistaðarkirkja			
S-4	Rípurkirkja			
S-5	Hofskirkja			
S-6	Glaumbæjarkirkja			
S-7	Víðimýrarkirkja			
S-8	Reykjakirkja			
S-9	Mælifellskirkja			
S-10	Goðdalakirkja			
S-11	Hofsstaðakirkja			
S-12	Viðvíkurkirkja			
S-13	Flugumýrarkirkja			
S-14	Félagsheimilið Héðinsminni	1		
S-15	Miklabæjarkirkja			
S-16	Silfrastaðakirkja			

3.12 Kirkjugarðar og grafreitir (K)

Svæði fyrir kirkjugarða og grafreiti

Tafla 3.14: Kirkjugarðar og grafreitir

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Byggingarmagn [m ²]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
K-401	Nafir	5,4	1.000	Sauðárkróks-kirkjugarður.	Gert er ráð fyrir að kirkjugarðurinn stækki til vesturs og heimild er fyrir uppbyggingu aðstöðu í tengslum við kirkjugarðinn.
K-601	Hofsóskirkjugarður	1,2	200	Austan við Hofsóskirkju.	Heimilt er að byggja mannvirki í tengslum við kirkjugarðinn. Æskilegt er að heildstætt deiliskipulag verði unnið fyrir Hofsóskirkju, kirkjugarðinn auk opna svæðisins sunnan kirkjugarðs.



Sunnan við byggðina á Hólum er félagssvæði hestamanna. Þar eru reiðhallir, reiðvellir og hesthús. Aðgengi er gott að svæðinu og ágætt framboð bílastæða. Þar er gert ráð fyrir möguleikum á frekari uppbyggingu og þróun svæðisins sem hestaíþróttasvæði.

Á íþróttasvæði ÍP-701 er gert ráð fyrir uppbyggingu aðstöðu fyrir hestamennsku og hestaíþróttir í samræmi við deiliskipulag. Þar verði góð aðstaða fyrir hestamót og móttöku mótsgesta, svo sem bílastæði, hestagerði og svæði fyrir kerrustæði.

Tafla 3.15: Íþróttasvæði

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Byggingarmagn [m ²]	Fjöldi gistirúma	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
ÍP-401	Íþróttasvæði á Sauðárkróki, Skagfirðingabraut	4,8	10.000		Gert er ráð fyrir að á íþróttasvæðunum á Sauðárkróki geti byggist upp góð aðstaða fyrir fjölbreyttar íþróttir.	
ÍP-402	Golfvöllur að Hlíðarenda	64	500		Á svæðinu eru skráðar fornminjar, gamla bæjarstæði Hlíðarenda, Hæringsbúðir og líklegt að minjar liggi undir sverði víða á svæðinu.	Við deiliskipulagsgerð á svæði golfvallarins að Hlíðarenda skal hafa samráð við Minjastofnun Íslands.
ÍP-403	Akstursíþróttasvæði	4,8	200		Akstursíþróttasvæði við Gönguskarðsá.	Þegar uppbygging íbúðarsvæðis á Nöfum hefst þarf að huga að nýrri staðsetningu fyrir akstursíþróttasvæðið.
ÍP-404	Flæðagerði	32,1	25.500		Svæði hestamanna á Sauðárkróki. Hesthús, reiðskemma, samkomuhús og skeiðvöllur.	Flæðar eru lágsvæði og þar er þekkt hætta af völdum árflóða, vegna hækkandi sjávarstöðu og af völdum sjávarflóða. Við deiliskipulagsgerð á svæði ÍP-404 þarf að taka mið af flóðahættumati, gera grein fyrir landhæð og setja viðeigandi skipulagsskilmála um gólfhæðir og aðrar aðgerðir sem draga úr áhættu, sbr. kafla 5.6 Náttúruvá. Á hluta svæðis ÍP-404 er votlendi sem þarf að gæta að raskist ekki við framkvæmdir. Í deiliskipulagi þarf að taka tillit til votlendis og gera grein fyrir áhrifum framkvæmda á votlendi og búsvæði fugla.
ÍP-501	Íþróttasvæði Varmahlíð	2,7			Íþróttasvæði sunnan við Reykjarhól. Grasvöllur, battavöllur og hlaupabraut.	Uppbygging aðstöðu í tengslum við íþróttastarf heimil.
ÍP-601	Íþróttasvæði norðan Skólabrautar	7,3	2.500			Heimilt að byggja upp íþróttamannvirki og mannvirki fyrir tengda starfsemi. 1: 2025-2033, 2: 2034-2040, áætluð áfangaskipting uppbyggingar.
ÍP-701	Félagssvæði hestamanna á Hólum	21,8	8.000		Félagssvæði hestamanna á Hólum og aðstaða hestafræðideildar Háskólans á Hólum.	Möguleiki á frekari uppbyggingu og þróun svæðisins sem hestaíþróttasvæði. 1: 2025-2033, 2: 2034-2040, áætluð áfangaskipting uppbyggingar. Svæðið verði deiliskipulagt.



3.14 Opin svæði (OP)

Svæði fyrir útivist, aðallega í tengslum við þéttbýli, með aðstöðu sem almennri útivist tilheyrir, svo sem stígum og áningarstöðum, auk þjónustu sem veitt er á forsendum útivistar.

Almenn skipulagsákvæði fyrir opin svæði

- Skógrækt er leyfileg innan opinna svæði, svo sem trjálundir, skjólbelti og yndisskógar.
- Skjólbelti sem hafa það hlutverk að verja svæði fyrir ágangi veðurs eru að hámarki 20 metra breið.
- Almenn skipulagsákvæði skógrækt- og landgræðslu (SL) sem fram koma í kafla 3.8 gilda fyrir opin svæði.

Tafla 3.16: Opin svæði

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
OP-401	Útivistar- og leiksvæði Túnahverfi	10,9	Útivistarsvæði og leiksvæði meðfram Túnahverfi og Sauðá á Sauðárkróki.	
OP-402	Tún	3,5	Frístundabúskapur. Þar er fjárhús og ræktarland.	
OP-403	Upp með Sauðá	12,5	Útivistarsvæði, gönguleiðir.	
OP-404	Nafir	40,3	Tún og svæði fyrir frístundabúskap, hlíðin milli Nafa og byggðar.	Framtíðar uppbyggingarsvæði Sauðárkróks. Frístundabúskapur mun víkja fyrir framtíðar íbúðarbyggð og innviðum. Uppbygging verður áfangaskipt.
OP-405	Tjörn	144,3	Svæðið kringum Tjörn og flugvöllinn. Viðkvæmt svæði. Frístundabúskapur.	Svæðið er lágsvæði og þar er þekkt hætta af völdum árflóða. Vegna hækkandi sjávarstöðu er einnig hætta á sjávarflóðum. Viðkvæmt votlendissvæði. Búsvæði fugla. Svæðið liggur að mörkum friðlýst svæðis Miklavatns. ¹⁹
OP-406	Gönguskarðsár	65,3	Opið svæði milli Þverárfjallsvegur og hafnarsvæðis.	
OP-407	Blandað útivistarsvæði	35	Svæði sunnan við Hlíðarendavöll og vestan við skógræktarsvæði.	
OP-501	Fagrihvoll/Lundur	2,9	Skógræktar- og útivistarsvæði í Varmahlíð.	Huga að varnarlínunum og aðgengi að vatni.

¹⁹ Bætt við skv. ábendingu Náttúruverndarstofnunar.

3.15 Óbyggð svæði (ÓB)

Svæði þar sem ekki er gert ráð fyrir búsetu né atvinnustarfsemi, svo sem hálendi, heiðar og afréttir, að mestu án mannvirkja annarra en þeirra sem þjóna útivist, afréttar-notum, öryggismálum og fjarskiptum.

Óbyggð víðerni ná yfir hálendi, heiðar, afrétti og önnur svæði svo sem eyjar, sjávarkambar og höfða.

Utan þéttbýlis er mest allt land yfir 300 metrum yfir sjávarmáli skilgreint sem óbyggð svæði, þar sem gert er ráð fyrir beitar- og afréttar-notum ásamt almennri útivist. Jöklar innan sveitarfélagsins, þar á meðal Hofsjökull, eru einnig flokkaðir sem óbyggð svæði.

Sveitarfélagið leggur áherslu á að vernda víðerni og tryggja óbyggðaupplifun á þessum svæðum. Markmiðið er að viðhalda náttúrulegu ástandi þeirra og tryggja sjálfbæra nýtingu í samræmi við náttúruverndarlög og aðrar viðeigandi reglugerðir.

Hluti af óbyggðum svæðum í Skagafirði er Þjóðlenda. Þjóðlendur eru landsvæði utan eignarlanda þó að einstaklingar eða lögaðilar kunni að eiga þar takmörkuð eignarréttindi. Um Þjóðlendur gilda lög um Þjóðlendur 58/1998. Forsætisráðuneytið fer með málefni Þjóðlenda.

Almenn skipulagsákvæði fyrir óbyggð svæði

- Á óbyggðum svæðum skal forðast að raska votlendi og vistgerðum með hátt verndargildi og vistkerfi sem falla undir sérstaka vernd skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, nema brýna nauðsyn beri til.
- Markviss beitarstýring skal vera á öllum afréttum og heimalöndum í Skagafirði.
- Ekki er gert ráð fyrir mannvirkjum á óbyggðum svæðum. Ef til skoðunar eru áform um mannvirki skal við ákvörðun meta hvort þau hafi áhrif á ásýnd svæðis, takmarki útivist, kunni að hafa mengunarhættu á grunnvatn í för með sér og hvort þau geti staðið innan afmarkaðra uppbyggingsvæða.
- Vísað er til ákvæða laga um náttúruvernd nr. 60/2013, sérstaklega kafla IV. um almannarétt, útivist og umgengni.
- Skógrækt er heimiluð innan heimalanda jarða yfir 300 metrum yfir sjávarmáli. Áhersla er lögð á notkun landnámsplantna á þessum svæðum.
- Nýrækt skógar á 200 ha svæði eða stærra er tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar skv. 19. gr. laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Sækja þarf um framkvæmdaleyfi fyrir þess konar skógrækt.
- Fjarlægð skógræktar frá veitum og lögnum skal vera í samræmi við leiðbeiningar rekstraraðila viðkomandi lagna eða veitukerfa.
- Plöntuval og útplöntun taki mið af náttúrufari og landslagi á svæðinu. Huga þarf að brunahættu.
- Ræktun og dreifing erlendra planta er óheimil á svæðum sem njóta verndar skv. 61. gr. laga 60/2013.
- Við túnrækt, skógrækt, uppgræðslu lands, skjólbeltagerð og aðra ræktun skal þess gætt að hún falli sem best að heildarsvipmóti lands og raski ekki náttúru- og menningarminjum.

3.16 Stakar framkvæmdir

Stakar skipulagsskyldar framkvæmdir sem ekki er talin þörf á að afmarka sérstaka landnotkun fyrir, enda sé um að ræða framkvæmdir sem ekki eru taldar líklegar til að valda verulegum áhrifum á umhverfið.

Í jafn víðfeðmu sveitarfélagi er mikilvægt að skýra vel hvernig skuli meðhöndla umsóknir um framkvæmdir í dreifbýli án þess að gera þurfi kröfu um skipulagsgerð umfram það sem þörf er fyrir. Meðal framkvæmda sem ákvæði skipulagsreglugerðar um stakar framkvæmdir getur átt við eru byggingar og mannvirki sem tilheyra landbúnaðarstarfsemi, stök frístundahús eða stök íbúðarhús á landbúnaðarlandi án tengsla við búrekstur og smávirkjanir. Smávirkjun skv. aðalskipulagi er vatnsaflsvirkjun með uppsett raf afl minna en 200 kW og vindorkuvirkjun með uppsett afl minna en 1 MW, viðmiðunarháð spaða í hæstu stöðu er 60-70 m. Slík vindorkuvirkjun, með spaða yfir 25 m, er tilkynningarskyld skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, sbr. viðauka 1, grein 3.16. Sjá einnig kafla 3.7 um framkvæmdir á landbúnaðarsvæðum. Stakar framkvæmdir getur verið áningarstaðir við stíga og útsýnisstaði með upplýsingaskiltum og salernisaðstöðu eða neyðarskýli. Málsmeðferð um stakar framkvæmdir á fyrst og fremst við í dreifbýli, s.s. á landbúnaðarsvæðum og óbyggðum svæðum, en getur einnig átt við minniháttar veitumannvirki, s.s. dæluhús, innan þéttbýliskjarna.

Framkvæmdir eru heimilar á grundvelli byggingar- og eða framkvæmdaleyfis og kalla ekki á breytingu landnotkunar í aðalskipulagi sé framkvæmdin innan þeirra marka sem hér koma fram. Grenndarkynna ber framkvæmdina í samræmi við 44. gr. skipulagslaga. Leggja skal fram afstöðumynd og greinargerð þar sem framkvæmdinni er lýst og tekur skipulagsnefnd afstöðu til þess hvort fyrirhuguð framkvæmd teljist samræmast skipulagi og landnotkun og hvort rétt sé að vinna deiliskipulag.

Almennt skal taka mið af umfangi viðkomandi framkvæmda á óbyggðum svæðum. Miðað er við að veitumannvirki, dæluhús, skúrar og skálar séu ekki stærri en 25 m² að grunnflatarmáli. Möstur, svo sem fyrir fjarskipti og veðurathuganir, séu ekki hærri en 20 m.

Málsmeðferð vegna stakra framkvæmda

Við ákvörðun um framkvæmda- eða byggingarleyfi stakra framkvæmda lítur skipulagsnefnd m.a. til:

- Hvort framkvæmd falli að stefnumörkun aðalskipulags.
- Áhrifa framkvæmda á svæði með verndargildi og fornminjar.
- Áhrif á gróðurfar og lífríki.
- Áhrif á aðra landnotkun.



4 Samgöngur og aðrir innviðir

Mikilvægt er að innviðir í sveitarfélaginu styðji við þau tækifæri til að efla atvinnulíf í sveitarfélaginu, sem felast m.a. í aðgengi að raforku og greiðum samgöngum. Jafnframt er nauðsynlegt að tryggja vernd náttúrunnar, sem er aðráttarafl ferðamanna.

Sérkenni vegakerfisins í Skagafirði eru hinir löngu vegir frá norðri til suðurs, beggja vegna við fjörðinn og vötnin, frá Skaga inn í Vesturdal að vestan og úr Fljótum inn á Kjálka og Norðurárdal að austan. Þeir tengjast aðeins á tveim stöðum, fyrir botni fjarðarins og um Vallhólm. Þrátt fyrir að þessir löngu vegir liggi í önnur héruð er umferðarkerfið innanhéraðs með langa vegenda eða botnlanga sem dregur úr hagkvæmni þess miðað við hringtengt kerfi.

Við allar framkvæmdir á lágsvæðum skal farið eftir viðmiðunarreglum um lágmarks land- og gólfhæðir á lágsvæðum sem settar hafa verið við strendur landsins vegna sjávarflóða og sjávarstöðuhækkunar af Vegagerðinni. Einnig skal nota þessi viðmið vegna flóða í ám í sveitarfélaginu.

Markmið

- Stuðla að greiðfæru og öruggu samgöngukerfi.
- Tengja betur saman samfélag og atvinnusvæði í Skagafirði við Tröllaskaga og Eyjafjörð.
- Tryggja að vegakerfið styðji við ferðapjónustu og þau tækifæri sem felast í henni, t.d. með tengingu við Kjálka.
- Áfram verði unnið að uppbyggingu innanhéraðsvega að innstu og ystu bæjum.
- Virkni eins þjónustu-, atvinnu- og félagssvæðis í Skagafirði verði aukin með nýjum vegtengingum.
- Bundið slitlag verði á öllum tengivegum í lok skipulagstímabils.
- Reiðvegir verði meðfram aðalvegum. Gamlar reiðleiðir verði opnar áfram eins og kostur er.
- Gönguleiðir í Skagafirði og milli Skagafjarðar og aðliggjandi svæða verði kortlagðar.
- Skagfirðingum verði áfram tryggt gott aðgengi að öruggum flugsamgöngum.
- Hafnaraðstaða útgerðar og strandflutninga verði trygg.



þéttbýlisuppráttum. Leyfi þarf hjá Vegagerðinni fyrir öllum framkvæmdum innan veghelgunarsvæða. Einnig er vert að benda á 90 gr. vegalaga nr. 77/2019 varðandi auglýsingaskilti við veg.²¹

Breyting á héraðsvegum er ekki háð breytingum á aðalskipulagi.

Hvatt er til þess að unnin verði umferðaröryggisáætlun fyrir Skagafjörð á skipulagstímanum.²² Umferðaröryggisáætlun sveitarfélaganna er grunnur að samræmdu og markvissum vinnubrögðum sveitarfélaga og stuðlar að skilvirkari forgangsroðun verkefna í umferðaröryggismálum.

Utan þéttbýlis skal ekki staðsetja íbúðir eða frístundahús nær stofn- og tengivegum en 100 m og ekki nær öðrum þjóðvegum eða almennum vegum en 50 m eins og þeir eru skilgreindir í aðalskipulagi. Aðrar byggingar skal ekki staðsetja nær stofn- og tengivegum og öðrum þjóðvegum og almennum vegum en 50 m eins og þeir eru skilgreindir í aðalskipulagi. Heimilt er að víkja frá þessum ákvæðum þegar um er að ræða verslunar- og þjónustubyggingar en gæta skal ákvæða vegalaga um veghelgunarsvæði. Óheimilt er að færa þjóðveg eða byggja nýjan veg utan þéttbýlis þannig að fjarlægð milli bygginga og vega verði minni en framangreind mörk segja til um án undangenginnar málsmeðferðar um deiliskipulag.²³

²¹ Bætt við skv. umsögn Vegagerðarinnar

²² Tilmæli Vegagerðarinnar að sveitarfélagið geri umferðaröryggisáætlun í samræmi við leiðbeiningar Samgöngustofu og Vegagerðarinnar.

²³ Ákvæði 5.3.2.5 gr. lið d í Skipulagsreglugerði nr. 90/2013. Bætt við skv. umsögn Vegagerðarinnar.



Fyrirhugaðar framkvæmdir

Fyrir utan almennt viðhald vegakerfisins eru nokkrar framkvæmdir sem stendur til að klára á skipulagstímabilinu.

Sauðárkrókur

- Ný aðkoma að Sauðárkróki frá Þverárfjallsvegi (73).

Varmahlíð

- Hliðrun Sauðárkróksbrautar (nr. 75) í Varmahlíð til austurs hjá vegamótunum við Hringveginn, sem kallar á breytingu á vegamótunum. Framkvæmdaraðili er Vegagerðin.
- Gert er ráð fyrir nýrri vegtengingu við Hringveginn sunnan við byggðina við Skagafjarðarveg (nr. 752), sem tengir annars vegar frístundabyggð og aðra byggð í Varmahlíð norðan Hringvegar og hins vegar athafnasvæði (AT-501) sunnan við Þjóðveginn. Sveitarfélagið Skagafjörður leggur til að útfærslan verði með hringtorgi, þar sem hringtorg markar skýr skil á Þjóðveginum við innkomu að þéttbýlinu og umferðarhraðinn er lækkaður.

Hofsós

- Lagt er til að breyta gatnamótum Siglufjarðarvegar við Hofsós til að auka umferðaröryggi. Gert er ráð fyrir að gatnamót breytist úr krossvegamótum í svokölluð hliðstæð T-gatnamót. Framkvæmdaraðili er Vegagerðin.
- Ráðist verður í uppsetningu götulýsingar á Hofsósbraut upp að Þjóðvegi. Um er að ræða samstarfsverkefni sveitarfélagsins og Vegagerðarinnar.

Tenging yfir Héraðsvötn við Villinganes

- Nýr vegur verði lagður í veglínu Kjálka- og Villinganesvega, frá hringveginum í Norðurárdal á Skagafjarðarveg við Tunguháls, með brú yfir Héraðsvötn. Lengd vegar verður um 4 km. Tilgangur tengingar er að styðja við ferðaþjónustu í sveitarfélaginu og útbúa hringtengingu innan sveitarfélagsins.
- Á skipulagstímabilinu verði unnið að undirbúningi að tengingu í samráði við Vegagerðina.

Jarðgöng

Í stefnu aðalskipulagsins er gert ráð fyrir þremur jarðgöngum.

- Fljótagöng eru á Samgönguáætlun 2024-2038. Vegurinn um Almenning breytist í almennan veg þegar göngin opna. Jarðgangnaáætlun Samgönguáætlunar 2024-2038.²⁴
- Göng um Öxnadalshéiði eru 10. í röðinni í forgangs röðun jarðgangna í skýrslu Vegagerðarinnar, Jarðgangnaáætlun frá júní 2023.
- Göng á milli Hjaltadals og Hörgárdals til að sameina þjónustu- og atvinnusvæði þéttbýlisstaða á Norðurlandi. Með göngunum verði stytur vegur milli Akureyrar og Reykjavíkur og talsverð stytting á vegalengd milli Akureyrar og Sauðárkróks eða 30 km. Sveitarfélagið leggur til stefnu um

²⁴ Samgönguáætlun 2024-2038 (þingsályktunartillaga) kynnt 13.06.2023.

4.2 Stígakerfi

Skipulagsnefnd Skagafjarðar lagði til að sett væri fram flokkun á stígakerfi sveitarfélagsins með það að markmiði að styðja við fjölbreytta samgöngumáta, útivist og heilsueflingu.

Í umferðaröryggisáætlun 2024-2038²⁶ er mörkuð stefna um umferðaröryggi á Íslandi til 15 ára. Sett markmið og áherslur sem miða að því að ná árangri og auka umferðaröryggi. Í áætluninni er verið að horfa á bílaumferð en markmiðin sem þar eru sett eiga vel við þá stefnu að byggja upp stígakerfi sem eykur umferðaröryggi og vellíðan íbúa þegar vistvænir samgöngumátar eru notaðir.

Í samgönguáætlun 2020-2034 var markmið að ljúka við skilgreiningu á grunnneti hjólréiðastíga innan helstu þéttbýliskjarna og á vinsælustu ferðamannaleiðum. Í þeim áætlunum er ekki gert ráð fyrir stígagerð í Skagafirði.

Að frumkvæði sveitarfélagsins er lögð fram flokkun stígakerfis í grunnneti samganga.

Skagafjörður er víðfeðmt sveitarfélag með 5 þéttbýliskjörnum. Á Sauðárkróki, í Varmahlíð og á Hofsósi eru grunnskólar þar sem leggja skal áherslu á göngu- og hjólavænt umhverfi. Uppbygging hjólaleiða milli þéttbýliskjarna opnar möguleika í útivist og nýjum samgöngumáta milli staðanna.

Við greiningu sést að öll íbúðarbyggð er innan korters göngufæris frá grunnskólum.²⁷

Markmið stígakerfis

Megin markmið er að tryggja öryggi vegfarenda og styðja við sjálfbæra ferðamáta með samfelldu og góðu stíganeti og aðlaðandi umhverfi fyrir gangandi og hjólandi. Áhersla á öruggar þveranir stíga yfir götur og aðgengi fólks að byggingum.

Trjágróður meðfram stígum eykur skjól og gerir umhverfi gangandi vegfarenda þægilegra og meira aðlaðandi. Ekki má planta trjám innan veghelgunarsvæðis stofn- og tengivega. Ávallt skal huga að því að trjágróður hindri ekki sjónlengdir.



Mynd 4.2: 15 mínútur göngufjarlægð frá Varmahlíðarskóla



Mynd 4.3: 15 mínútur göngufjarlægð frá grunnskólanum austan Vatna

²⁶ Innviðaráðuneytið, maí 2023, Umferðaröryggisáætlun 2024-2038

²⁷ Vistorka, 2025, vefsíða: [Kortur](#)



Mynd 4.4: Tillaga að gönguleiðum, tengistígum og ferðastígum á Sauðárkróki

Við deiliskipulag miðsvæða skal áhersla lögð á þægilegar og öruggar aðstæður fyrir gangandi og hjólandi vegfarendur með aðlaðandi og skjólgóðum götu- og almenningsrýmum. Þar sem götur eru þröngar, skal hafa þarfir gangandi í forgangi við ráðstöfun og útfærslu göturýma og leitast við að draga úr fyrirferð bílastæða og bílaumferðar.



4.3 Reiðleiðir

Reiðleiðir liggja milli þéttbýlistaða meðfram þjóðvegum og út frá hesthúshverfum við þéttbýlisstaðina.

Reiðleiðir liggja nú um aflagða akvegi og undanfarin ár hafa reiðvegir verið lagðir meðfram þjóðvegum þar sem bílaumferð er mest. Áhugi hefur verið mikill fyrir reiðvegagerð enda mikið riðið út í Skagafirði og nokkrir hafa atvinnu af hestaferðum. Þá fara tamningar að einhverju leyti fram á reiðvegum.

Aðalreiðleið um miðhéraðið, milli Sauðárkróks og Vindheimamela, er meðfram Hegranesvegi og yfir Vestari-Héraðsvötn á brú og fram bakka Héraðsvatna að þjóðvegi nr. 1. Þaðan fylgir reiðvegur akvegi að Vindheimamelum.

Reiðleiðir verði meðfram aðalvegum og öðrum vegum eftir því sem kostur er.

Reiðleiðir og gönguleiðir milli Skagafjarðar og aðliggjandi svæða verði um gömlu leiðirnar um fjallaskörð á Tröllaskaga og dali vesturfjallanna og meðfram aðalfjallvegi fram á Sprengisand og Eyfirðingaleið norðan Hofsjökuls.

Aðgerðir

Á skipulagstímabilinu verður unnið að því að skipta reiðleiðum í tvo flokka:

A	Rekstur er leyfilegur á þessum leiðum og notkunartími almennt án takmarkana.
B	Eingöngu er leyfilegt að vera með tvo hesta til reiðar og er reiðleið/umferð háð leyfi að undangengnu samráði við landeigendur. B - leiðir flokkast sem viðkvæmar leiðir, svo sem vegna votlendis, viðkvæms gróðurs, friðlands, verndarsvæða, varpsvæða eða þegar frost fer úr jörðu. B - leiðir geta verið opnar hluta úr ári eftir aðstæðum.



4.4 Vegir í náttúru Íslands

Með náttúruverndarlögum nr. 60/2013 og reglugerð nr. 260/2018 er kveðið á um að gerð skuli skrá um vegi í náttúru Íslands, annarra en þjóðvega. Með vegaskránni verður til skrá fyrir vegi í náttúru Íslands þar sem leyfð er umferð vélknúinna ökutækja og verður þessi skrá grundvöllur fyrir útgáfu vegkorta og stafrænna vegkorta fyrir leiðsögutæki. Skráning vega í vegaskrána felur ekki í sér ótakmarkaðan og óheftan aðgang, né að vegir séu færir öllum vélknúnum farartækjum á öllum tímum ársins. Einnig felur skráning ekki í sér ábyrgð sveitarfélagsins á viðhaldi vega. Með skránni gefst sveitarfélaginu tækifæri til að hafa yfirsýn yfir þá vegi sem eru nýttir í sveitarfélaginu og þær takmarkanir sem eru á þeim vegum.

F0	Greiðfærir vegir, færir allri almennri umferð að sumarlagi. Oft lokaðir á veturna vegna snjóá og vegna aurbleytu þegar frost fer úr jörðu á vorin.
F1	Seinfærir vegir, færir allri almennri umferð að sumarlagi. Oftar en ekki lægri en landið til beggja hliða. Breidd um 4 m. Stórir lækir og ár brúaðar. Oftar lokaðir á veturna vegna snjóá og vegna aurbleytu þegar frost fer úr jörðu á vorin.
F2	Akfærir vegir, færir fjórhjóladrifnum bílum, mjög öflugum fólksbílum, jepplingum og vélhjólum. Oftar en ekki lægri en landið til beggja hliða. Breidd um 4 m. Lækir og smáár óbrúaðar. Oft lokaðir á veturna vegna snjóá og aurbleytu á vorin.
F3	Torfærir vegir, einungis færir stórum og vel búnum fjórhjóladrifnum bílum, ofurjeppum og vélhjólum. Oftar en ekki lægri en landið til beggja hliða. Geta verið ójafnir, grýttir og með bleytuíhlaupum. Breidd 4 m. Oft lokaðir á veturna vegna snjóá og aurbleytu á vorin.

Skráning vega í náttúru Íslands er samofin aðalskipulagsgerð sveitarfélagsins og unnin og kynnt samhliða endurskoðun aðalskipulags.

Vegaskrá vegir í náttúru Íslands í Skagafirði er sett fram í viðauka við Aðalskipulag Skagafjarðar 2025-2040.



4.5 Vegir, götur, stígar (VE)

Vegir, götur, helstu göngu-, reið- og hjólastígar og tengd mannvirki þ.m.t. mislæg gatnamót, undirgöng og göngu-brýr og helgunarsvæði þeirra, svo sem stofn- og tengibrautir í þéttbýli og stofn- og tengivegir utan þéttbýlis.

Vegagerðin er veghaldari allra vega í vegaskrá, stofnvega, tengivega, héraðsvega og landsvega. Heimreiðir eru að hluta til skráðar sem héraðsvegir. Ekki eru allir héraðs- og landsvegir sýndir á aðalskipulagsupprætti. Í töflu 4.5.2 eru nokkrir héraðs- og landsvegir í sveitarfélaginu taldir upp.

Almenn skipulagsákvæði fyrir vegi, götur og stíga

- Óheimilt er að tengja vegi þjóðvegum nema í samræmi við skipulag og að fenginni heimild Vegagerðarinnar (sbr. 29. gr. Vegalaga nr. 80/2007).
- Vegagerðin er veghaldari allra vega í vegaskrá.
- Breyting á héraðsvegum er ekki háð breytingum á aðalskipulagi.
- Við byggingar og framkvæmdir á lágsvæðum skal hafa samráð við Vegagerðina um ákvörðun um lægstu gólfhæð bygginga (skipulagsreglugerð nr. 90/2013).

Tafla 4.3: Vegir, stofnvegir og tengivegir

Vegnúmer	Heiti	Lýsing	Skipulagsákvæði
1	Hringvegur	Stofnvegur, frá sveitarfélagsmörkum við Vatnsskarðsá, um Varmahlíð, meðfram Blönduhlíð upp á Öxnadalshéiði.	30 m helgunarsvæði.
75	Sauðárkróksbraut	Stofnvegur, milli Varmahlíðar og Sauðárkróks.	30 m helgunarsvæði, reiðleið og hjólastígur innan helgunarsvæðis.
76	Siglufjarðarvegur	Stofnvegur, frá Hringvegi 1 við Syðstu-Grund að Siglufirði.	30 m helgunarsvæði. Fyrirhuguð jarðgöng í Fljótum, Siglufjarðarskarðsgöng.
77	Hofsósbraut	Stofnvegur, frá Siglufjarðarvegi inn í þéttbýlið á Hofsósi.	30 m helgunarsvæði.
744	Þverárfjallsvegur	Stofnvegur, liggur um Norðurdal og Laxárdalsheiði.	30 m helgunarsvæði. Fyrirhuguð breytt aðkoma inn á Sauðárkrók.
749	Flugvallarvegur	Stofnvegur.	30 m helgunarsvæði.
767	Hólavegur	Stofnvegur.	30 m helgunarsvæði.
77-03	Hofsósbraut (Pardus)	Tengivegur.	15 m helgunarsvæði.
82	Ólafsfjarðarvegur	Tengivegur.	15 m helgunarsvæði.
745	Skagavegur	Tengivegur.	15 m helgunarsvæði.

4.6 Hafnir (H)

Hafnarsvæði eru fyrir hafnir og hafnarmannvirki þar sem gert er ráð fyrir mannvirkjum og tækjum til móttöku skipa og báta, losunar og lestunar þeirra, geymslu vöru, móttöku og afgreiðslu þessarar vöru til áframhaldandi sjó- eða landflutninga, til móttöku og brottfarar farþega.

Í Skagafirði eru skráðar 6 hafnir, þar af er fiski- og flutningahöfn á Sauðárkróki og bátahöfn á Hofsósi. Önnur hafnarmannvirki eru aðeins fyrir smábáta.

Sauðárkrókshöfn er meðalstór fiski- og flutningahöfn með alla algenga hafnarþjónustu. Á öllum viðleguköntum er hægt að afgreiða vatn og rafmagn nema á viðlegum minni báta, þar er einungis hægt að afgreiða rafmagn.

Sauðárkrókshöfn er hluti af grunnneti samgönguáætlunar.

Markmið - Sauðárkrókur

- Sauðárkrókshöfn þjóni þrípættu hlutverki sem fiski-, flutninga- og farþegahöfn.
- Fyrirtæki í fiskvinnslu, flutninga- og ferðapjónustu á hafnarsvæðinu hafi möguleika til að vaxa og dafna, að höfnin sé ákjósanlegur möguleiki fyrir flutningaskip og að tenging við gamla bæinn sé góð.
- Unnið verði að rafvæðingu hafnarinnar svo skip geti tengst rafmagni í landi.
- Á hafnarsvæðinu verði góð aðstaða fyrir smábáta, skútur og tómstundaiðkun tengda sjónum.
- Stefnt er að því að höfnin geti tekið á móti skemmtiferðaskipum og skilgreint verði móttökusvæði fyrir ferðamenn.

Hofsóshöfn er bátahöfn. Gert er ráð fyrir aðstöðu fyrir fiskibáta og siglingar með ferðamenn. Á hafnarsvæðinu er starfsemi Vesturfarasetursins, á Sandi. Þar framan við hefur verið gerð lítil trébryggja. Á hafnarsvæðinu er takmarkað landrými til uppbyggingar, að undanskilinni lóð við Hafnarbraut norðan við húsið Nöf.

Gert er ráð fyrir að lóðir fyrir fiskvinnslufyrirtæki verði áfram á athafnasvæði (AT-601), norðan við hafnarsvæðið á Hofsósi.

Markmið - Hofsóshöfn

- Áfram verði stunduð útgerð og fiskvinnsla á Hofsósi og leitað leiða til að efla þá starfsemi enn frekar. Hofsóshöfn nýtist í þágu ferðapjónustu.

4.7 Flugvellir (FV)

Flugvellir eru afmarkaðir fyrir tiltekið svæði á láði eða legi, að meðtöldum byggingum, flugbrautum og búnaði sem er ætlað til afnota við komu, brottför og hreyfingar loftfara á jörðu niðri.

Í Skagafirði eru einn flugvöllur og einn skráður landingarstaður.

Sauðárkróksflugvöllur er skráður alþjóðaflugvöllur.²⁸ Þar er flugstöð, flugskýli og tækjahús og er afmörkun flugvallarsvæðisins FV-401 dregin umhverfis þær. Flugvallarlóðin (Lnr. 143928) er 94,1 ha og tekur einnig til flugbrautarinnar. Flugbrautin er með bundnu slitlagi og um 1.900 metrar að lengd. Ekkert í nágrenninu þrengir að flugvallarsvæðinu.

Um Sauðárkróksflugvöll er ekki reglubundið áætlunarflug og þjónusta árstíðabundin samkvæmt skráningu í Flugmálahandbók AIP á vef Samgöngustofu. Í reglugerð um flugvelli nr. 464/2007 eru settar kröfur um skráða landingarstaði, aðbúnað og reiknireglur um hindrunarfleti.

Við Depla í Fljótum er afmarkaður landingarstaður til einkanota.

Um flugvelli og landingarstaði sem starfræktir eru í þágu almenningsflugs og hvort sem þeir eru til almennra nota eða til einkanota gildir reglugerð nr. 464/2007. Samkvæmt 4. gr. reglugerðarinnar eru flugvellir flokkaðir í fjóra flokka:

- Flugvöllur I
- Flugvöllur II
- Þyrluvöllur (þyrluvöllur, þyrlupallur, þyrlupilfar)
- Skráður landingarstaður

Almenn skipulagsákvæði fyrir flugvelli og landingarstaði

- Virða skal hávaðamörk í dreifbýli. Aðflug, landing og flugtak vélknúinna loftfara er ekki leyfileg milli 23 að kvöldi til 8 að morgni allan ársins hring, nema í undantekningar tilvikum s.s. sjúkraflug og björgunarflug.
- Ekki er leyfilegt að reisa mannvirki nær vötnum, ám eða sjó en 50 m.
- Sækja þarf um skráningu flugvalla í flokki II, þyrluvalla og landingarstaða til Samgöngustofu sbr. 10. gr. reglugerð 464/2007 um flugvelli²⁹.

²⁸ Flugmálahandbók AIP á vef Samgöngustofu: https://eaip.isavia.is/07-2024_2024_11_29/.

²⁹ Breytt í samræmi við ábendingu Samgöngustofu.

4.8 Veitur (VH)

Veitur, svo sem vatnsveita, hitaveita, rafveita, fjarskiptalagnir og fjarskiptamannvirki, fráveita og helgunarsvæði þeirra, þegar það á við.

4.8.1 Rafveita

4.8.1.1 Blöndulína 3

Ákvörðun um leiðaval

Í aðalskipulagi Sveitarfélagsins Skagafjarðar 2020-2035 kom fram að þegar umhverfismat Blöndulínu lægi fyrir kunni að koma fram nýjar hugmyndir um legu Blöndulínu 3 og myndi Skagafjörður taka afstöðu til þeirra þegar niðurstaða og álit umhverfismats liggur fyrir. Sú afstaða hefur leitt til breytinga á skipulagi.

Tillaga að legu Blöndulínu 3, sem er 220 kV raflína, verður samkvæmt svokallaðri Kiðaskarðsleið í stað Héraðsvatnaleiðar. Línan liggur um 37,5 km leið um Skagafjörð. Tillagan að legu byggir á hagsmunum sveitarfélagsins, niðurstöðu umhverfismats Landsnets, umhverfismati aðalskipulags, óháðri úttekt á möguleikum til að leggja jarðstreng, tillögum að skipulagsákvæðum og mótvægisáðgerðum.

Í skipulagsvinnu voru bornir saman valkostir að halda óbreyttri legu Blöndulínu 3 (Héraðsvatnaleið) og fara svokallaða Kiðaskarðsleið (mynd 16).

Sýndar eru tvær útfærslur línuleiðar Blöndulínu 3 í landi Starrastaða (mynd 16 b). Umhverfisáhrif þeirra eru sambærileg og bein áhrif eru innan Starrastaða. Landsnet og landeigendur Starrastaða hafa fallist á tillögu B um línuleið um land Starrastaða. Sú útfærsla verður í aðalskipulagi Skagafjarðar 2025-2040.³⁰

³⁰ Texta breytt frá auglýstri tillögu eftir að tillaga B á mynd 16c var valin sem línuleið Blöndulínu 3.

Megin rökstuðningur fyrir vali á Kiðaskarðsleið er eftirfarandi:

- Kiðaskarðsleið, eins og Héraðsvatnaleið, tryggir að hægt verði að auka verulega aðgengi sveitarfélagsins að raforku, sem tryggir að sveitarfélagið geti boðið upp á orkufreka atvinnuuppbyggingu í framtíðinni.
- Með skipulagsákvæðum um að Rangárvallalína 1 sé víkjandi á skipulagi er tryggt að loftlínunum muni ekki fjölga á stórum hluta sveitarfélagsins.
- Það er veruleg breyting á forsendum fyrir vali á leið að ekki sé tæknilega mögulegt að leggja hluta Blöndulínu 3 í jörðu, frá Húseyjarkvísl (Svartá) og austur fyrir Vindheima, til að draga úr sjónrænum áhrifum. Þar með eru grundvallarforsendur fyrir Héraðsvatnaleið brostnar.
- Umhverfisáhrif Héraðsvatnaleiðar og Kiðaskarðsleiðar eru að stórum hluta sambærileg, ef ekki er mögulegt að hluti Blöndulínu 3 verði jarðstrengur. Kiðaskarðsleið skerðir votlendi minna en Héraðsvatnaleið. Fleiri ferðamannastaðir eru í nágrenni Héraðsvatnaleiðar, innan fimm km fjarlægðar, en á öðrum leiðum.
- Kiðaskarðsleið er í samræmi við stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfisins og kerfisáætlun Landsnets.
- Í samræmi við ákvæði gildandi aðalskipulags leitaði Skagafjörður eftir áliti óháðs aðila til að rýna forsendur um hámarks lengd jarðstrengja fyrir Blöndulínu 3.

Til að tryggja hagsmuni sveitarfélagsins varðandi afhendingarmöguleika og öryggi er gert ráð fyrir nýju tengivirki við Blöndulínu 3. Frá nýju tengivirki liggur jarðstrengur í tengivirkið við Varmahlíð.

Skipulagsákvæði vegna Blöndulínu 3

Sveitarfélagið hefur ávallt boðað að byggt verði á sjónarmiðum og athugasemdum sem fram koma í skipulagsvinnunni er lögð verður fram tillaga um legu Blöndulínu 3 og þá skilmála sem sveitarfélagið vill að framkvæmdaraðili fylgi við undirbúning, hönnun, framkvæmdir og rekstur mannvirkja. Eftirfarandi eru tillögur að skipulagsákvæðum vegna Blöndulínu 3:

- Grundvöllur fyrir ákvörðun um Kiðaskarðsleið er að Blöndulína 3 tengist við tengivirkið í Varmahlíð með jarðstreng, þar með eru tryggðir hagsmunir sveitarfélagsins hvað varðar aðgengi að raforku.
- Rangárvallalína 1 verði víkjandi á skipulagi. Línan verði rifin ef hún verður metin óþörf. Þar með er tryggt að loftlínunum fjölgi ekki í stórum hluta sveitarfélagsins og dregið úr sjónrænum áhrifum flutningsmannvirkja raforku.
- Leitast verði við að Blöndulína 2 fari í jörðu þ.e.a.s. frá sveitarfélagsmörkum við Húnavatnshrepp og að tengivirkinu í Varmahlíð um leið og það er mögulegt.
- Krafa er um að Blöndulína 3 falli sem best að umhverfinu. Hafa skal samráð við sveitarfélagið um útfærslu s.s. um nákvæma staðsetningu línu, tegund mastra og staðsetningu jarðstrengskosta.
- Helgunarsvæði Blöndulínu 3 er á bilinu 45-70 m, þ.e. 22,5-35 m til hvorrar handar. Helgunarsvæði jarðstrengs er 20-25 m, þ.e. 10 m til hvorrar handar. Innan helgunarsvæðis loftlína gildir byggingarbann þ.e. á því svæði er óheimilt að reisa mannvirki og skógrækt er takmörkunum háð. Framkvæmdir eða vinna innan helgunarsvæða er háð heimild Landsnets.



Almenn skipulagsákvæði fyrir raflínur

- Hafa skal samráð við Landsnet við hönnun og framkvæmdir í námunda við raflínur Landsnets.
- Við framkvæmdir í námunda við háspennulínur skal farið eftir þeim leiðbeiningum sem koma fram í leiðbeiningabækling Landsnets, Háspennulínur – aðgát skal höfð.³¹

Tafla 4.7: Veitur

Nr.	Heiti	Stærð [kV]	Helgunarsvæði	Lýsing
VH-1	Sauðárkrókslína 1	66 kV	10 m	Jarðstrengur.
VH-2	Sauðárkrókslína 1	66 kV	25 m	Loftlína.
VH-3	Sauðárkrókslína 2	66 kV	10 m	Jarðstrengur.
VH-4	Blöndulína 2	132 kV	35-45 m	Loftlína.
VH-5	Rangárvallalína 1	132 kV	35-45 m	Loftlína.
VH-6	Blöndulína 3	220 kV	65-85 m	Loftlína.
VH-7	Blöndulína 3			

4.8.2 Vatns- og hitaveita

Skagafjarðaveitur sjá um vatns- og hitaveitu í sveitarfélaginu, sem er mjög víðfeðm. Þau svæði sem ekki eru tengd veitukerfi Skagafjarðaveitna eru með eigin vatnsból.

Vatn fyrir Sauðárkrók er sótt í vatnsból vestan bæjarins og ofan við Skarðsdal.

Neysluvatna fyrir Varmahlíð er sótt austan úr Vatnsskarði. Borhola hitaveitu á Reykjarhól, sbr. iðnaðarsvæði I-501.

Vatnsból fyrir Hofsóss er við Brunafjall. Heitt vatn kemur úr Hofsóssveitu en borhola er við Bræðrá.

Hitaveita er að Hólum og kemur vatn úr borholu að Reykjum í Hjaltadal. Vatnsból fyrir Hóla er fyrir ofan þéttbýlið.

Hitaveita Steinsstaða, sem er hluti af Skagafjarðaveitum sér þéttbýlinu fyrir heitu vatni. Á Steinsstöðum eru vatnsmiklar uppsprettur heits vatns og eru öll hús í þéttbýliskjarnanum upphituð með heitu vatni auk sundlaugar og gróðurhúsa.³² Dæluhús hitaveitu er staðsett við Laugaból skammt austan við Árgarð.

³¹ Tilvísun í leiðbeiningabækling Landsnets.

³² Heimild: Skagafjarðaveitur; <http://www.skv.is/is/fyrirtaekid/saga-og-myndir/saga-hitaveitanna>



Áburðarmengun frá byggðinni er svipuð og frá Hofsósi en nýlegar framkvæmdir við frárennsli minnka verulega það magn sem berst út í Hjaltadalsána þar sem minnkun verður lífrænu og næringarefnum í rotþró og siturlögn. Nokkur innan við Hólastað er fiskeldisstöð háskólans Hólalax en það er helsta atvinnustarfsemin sem losar mengandi fráveituvatn. Þó nokkur uppbygging hefur verið þar undanfarin ár og er laxeldisstöðin á sér þró.

Markmið

- Lokið verður við gerð framkvæmdaáætlunar fráveitumála fyrir sveitarfélagið fyrir 2030.
- Gert er ráð fyrir dælustöð og nýrri útrás fráveitu við ströndina skammt vestan við vegamót Sauðárkróksbrautar og Strandvegar. Ekki liggur fyrir endanleg hönnun á umfangi stöðvar og lengd útrásar en ný útrás verður norðan til í höfninni.

Almenn skipulagsákvæði fyrir fráveitu

- Skólphreinsivirki fellur undir ákvæði laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana 111/2021.

Tafla 4.8: Fráveita

Nr	Heiti	Lýsing
VH-8	Skólphreinsivirki Sauðárkróki	Fráveita út í sjó frá skólphreinsivirki.

4.8.4 Sjóveita

Til vatnsöflunar fyrir fiskeldi og fiskalíffræðideild Háskólans á Hólum á Sauðárkróki er sjóveita. Lengd á sjólögn frá landi er 800-1000 m út í sjó. Sjóveitan tengist fiskeldishúsnæði skólans við Borgarsíðu.

Tafla 4.9: Sjóveita

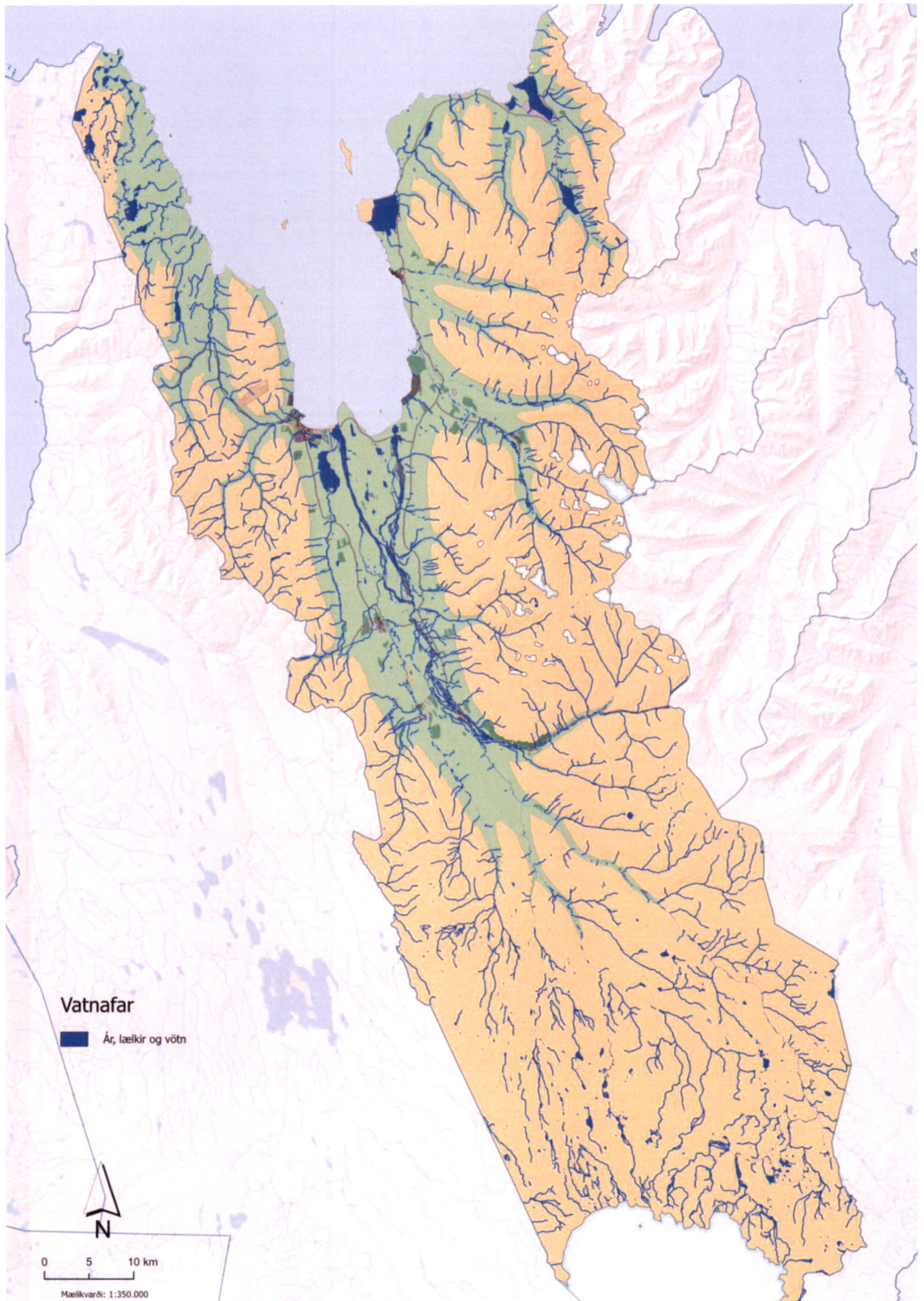
Nr	Heiti	Lýsing
VH-9	Sjólögn	Til vatnsöflunar fyrir fiskeldi og fiskalíffræðideild Háskólans á Hólum á Sauðárkróki. Sjóveitan tengist fiskeldishúsi skólans við Borgarsíðu.

4.8.5 Gagnaveita

Markmið er að tryggja öruggt og gott aðgengi íbúa, fyrirtækja og stofnana að háhraðaneti. Skagafjörður er eitt af þeim sveitarfélögum sem undirritað hafa samning fjarskiptasjóðs um að ljúka ljósleiðaravæðingu í öllu þéttbýli.

4.9 Vötn, ár og sjór (V)

Vatnsfletir núverandi og fyrirhugaðra vatna, fallvatna og sjávar, þar með talið legu þeirra vegna stífla, breytingu á árfarvegum og landfyllinga.



Mynd 4.10: Yfirborðsvatnshlot í Skagafirði.

Í vatnavefsjá koma fram eftirfarandi upplýsingar um þau fjögur straumvatnshlot sem líklegt er að séu undir álagi vegna hefðbundins landbúnaðar. Þar kemur fram að gert sé ráð fyrir að þau nái umhverfismarkmiði sínu um gott ástand en að það sé óstaðfest og þörf sé á gögnum til að staðfesta ástandsflokkun.

101-1647-R Héraðsvötn: Jökulvatn á láglendi, heildarlengd 99,5 km, vistfræðilegt ástand skráð mjög gott, byggt á líkindum út frá álagsgreiningu, og efnafræðilegt ástand óþekkt.

101-1650-R Húseyjarkvísl: Bergvatn á láglendi, heildarlengd 43 km, vistfræðilegt ástand skráð mjög gott, byggt á líkindum út frá álagsgreiningu, og efnafræðilegt ástand óþekkt.

101-1728-R Hjaltadalsá 1: Bergvatn á láglendi, heildarlengd 1,3 km. Staðbundið álag er skráð á það m.a. vegna landeldis og Hólaskóla. Vistfræðilegt ástand er óflokkað og efnafræðilegt ástand óþekkt.

101-1664-R Flókadalsá: Bergvatn á láglendi, heildarlengd 1,3 km. Vistfræðilegt ástand skráð mjög gott, byggt á líkindum út frá álagsgreiningu, og efnafræðilegt ástand óþekkt.

Eitt strandsjávarhlot er í sveitarfélaginu Skagafjörður, 101-1338-C Horn að Hvanndöllum. Það þekur 6.179 km² svæði, er opin strönd með fullsöltum sjó (> 30psu). Skv. vatnavefsjá er vistfræðilegt ástand þess óflokkað og efnafræðilegt ástand óþekkt. Gert er ráð fyrir að það nái umhverfismarkmiði sínu um gott ástand (óstaðfest) þrátt fyrir að skráð sé staðbundið álag á það m.a. vegna óhreinsaðs skólps frá Sauðárkróki, sorpurðunarstöðum (Sauðárkróki og Skeljavík) og landeldis.

Nokkur grunnvatnshlot eru innan Skagafjarðar. Af þeim er þekkt álag skráð á grunnvatnshlotið 101-295-G Skagafjörður og 101-173-G Stórisandur skv. í vatnavefsjá. Álag á 101-295-G Skagafjörður er vegna sorpurðunar í Skagafirði. Um er að ræða gropinn vatnsveiti³⁴ með miðlungs grunnvatnsstreymi, 446,6 km² að flatamáli. Álag á 101-173-G Stórisandur er einnig vegna sorpurðunar Blönduósbæjar við Draugagil. Um er að ræða gropinn vatnsveiti með miðlungs grunnvatnsstreymi, 4.709 km² að flatamáli. Þrátt fyrir þekkt álag er gert ráð fyrir að grunnvatnshlotin nái umhverfismarkmiði sínu um gott ástand og magnstöðu (óstaðfest). Efnafræðileg ástand og magnstaða þeirra er óþekkt.

Margs konar umsvif manna innan skipulagssvæðisins geta valdið álagi og haft áhrif á vatn, ýmist með punkt losun út í umhverfið með fráveitu frá þéttbýli og starfsemi (matvælafyrirtæki, fiskeldi, sorpmeðhöndlun) eða dreifðri losun frá landbúnaði (vegna tilbúins áburðar og húsdýraáburðar), rotþróm í dreifðri byggð, frístundabyggð og ferðabjónustu, umferð og afrennsli af vegum. Önnur landnýting getur haft áhrif á vatnshlot eins og efnistaka, rennslisstýringar, þveranir (brýr) og framræsla lands. Vatnstaka getur haft áhrif á magnstöðu neyslu- og jarðhitavatns.

Þess verður gætt við framkvæmd skipulagsins að ástand yfirborðsvatns og grunnvatns rýrni ekki. Sérstök áhersla verður lögð á að draga úr álagi á vatnshlot sem talin eru vera undir álagi svo að ástand þeirra rýrni ekki og að þau nái umhverfismarkmiði sínu um gott ástand.

³⁴ Gropinn vatnsveiti er gropinn berggrunnur sem grunnvatn sígur vel í gegn um og þar er því miðlungs til mikið grunnvatnsstreymi.



4.10 Strandsvæði (ST)

Strandsvæði eru innan netlaga og meðfram sjó, ám eða vötnum þar sem aðgengi almennings er tryggt og mannvirkjagerð er haldið í lágmarki.

Strandsvæði Skagafjarðar gegna mikilvægu hlutverki í vistkerfi sjávar og lands. Fjörur eru ríkar af gróðri sem er undirstaða auðugs dýralífs. Fuglar og önnur landdýr sækja fæðu í fjöruna.

Auk mikilvægis fjörunnar sem vistkerfis og fyrir lífríkið þá hafa fjörur og strandsvæði mikið aðdráttarafl fyrir fólk til útivistar. Strandlengja Skagafjarðar hefur að geyma menningarminjar meðal annars um sögu útgerðar.

Almenn skipulagsákvæði strandsvæða

- Skagafjörður leggur áherslu á verndun strandlengjunnar utan þéttbýlis og skilgreindra iðnaðar- og hafnarsvæða.
- Ef ráðast á í framkvæmdir á strandlengju skulu þær deiliskipulagðar. Taka þarf tillit til þeirra nota sem strandlengjan hefur á viðkomandi stað s.s. vistkerfi, útivist og minjar.

Tafla 4.11: Strandsvæði

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Lýsing
ST-1	Svæði innan netlaga og meðfram sjó	1618,6	Áhersla á verndun strandlengjunnar utan þéttbýlis og skilgreindra iðnaðar- og hafnarsvæða. Ef ráðast á í framkvæmdir á strandlengju skulu þær deiliskipulagðar. Taka þarf tillit til þeirra nota sem strandlengjan hefur á viðkomandi stað s.s. vistkerfi, útivist og minjar.



Tafla 5.1: Friðlýst svæði

Nr.	Heiti	Stærð [ha]	Lýsing	Sértæk skipulagsákvæði
FS-1	Þjósárver	32.700,6	Svæðið nær yfir öll Þjósárver og nágrenni auk Hofsjökuls. Friðland Þjósárvera er að hluta í sveitarfélaginu og afmarkast af Hofsjökli.	Á tímabilinu 1. maí til 20. júní er umferð um og í nálægð við varplönd heiðagæsa bönnuð.
FS-2	Miklavatn	1484,5	Miklavatn á láglendi Skagafjarðar. Svæðið einkennist af votlendi með miklu fuglalífi. Vegna fuglaverndunar er óheimilt að fara um svæðið frá 15. maí til 1. júlí.	Öll umferð óviðkomandi fólks um friðlandið er bönnuð á tímabilinu frá 15. maí til 1. júlí nema leyfi viðkomandi ábúanda komi til. Óheimilt er að breyta landslagi friðlandsins eða vatnsborði stöðuvatna eða straumvatna. Öll mannvirkjagerð er óheimil í friðlandinu nema samkvæmt samningum milli ábúenda og Umhverfisstofnunar eða með sérstöku leyfi umsjónaraðila. Gildir þetta um byggingar, skurði, vegi, girðingar o.s.frv. Heimilt er þó að halda við þeim mannvirkjum sem fyrir eru á svæðinu við friðlýsingu og reisa skýli sem nauðsynleg teljast vegna beitarnýtingar. Friðlandið má aðeins nýta á sama hátt og tíðkast hefur, svo sem til beitar, slægna og veiði í vötnum. Umhverfisstofnun getur sett nánari reglur um nýtingu landsins í samráði við ábúendur. Bannað er að fara með skotvopn í friðlandinu (nema til eyðingar meindýra). Bannað er að granda fuglum eða skemma hreiður þeirra. Eggjataka er aðeins heimil ábúendum skv. gildandi lögum um fuglafriðun. Varast ber að skerða gróður eða valda truflunum á dýralífi. Ekki má nota vélknúin tæki í friðlandinu nema í sambandi við hefðbundna nýtingu þess (beit, heyskap, veiði). Hraðbátar eru bannaðir á vötnunum. Náttúruverndarnefnd Skagafjarðar hefur umsjón með friðlandinu fyrir hönd Umhverfisstofnunar og getur veitt undanþágur frá ákvæðum 2.-5. gr., ef brýn ástæða þykir til, með samþykki Umhverfisstofnunar.



5.2 Önnur náttúruvernd (ÖN)

Svæði svo sem jarðmyndanir og vistkerfi sem njóta sérstakrar verndar samkvæmt lögum um náttúruvernd. Jafnframt svæði sem skilgreind eru í verndarflokki í verndar- og orkunýtingaráætlun.

Í sveitarfélaginu eru 14 svæði á náttúruminjaskrár og fjöldi vistkerfa og jarðminja sem njóta sérstakrar verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013.

Tafla 5.2: Önnur náttúruvernd

Nr.	Heiti	Lýsing
ÖN-1	Orravatnsrústir	413. (1) Votlendi umhverfis Orravatn allt norður að Reyðarvatni. (2) Einstakt rústasvæði, flár og tjarnir.
ÖN-2	Botn Vesturdals	414. Botn Vesturdals (Hofsdals) (1) Innsti hluti Vesturdals, innan Miðmundargils og gljufrið inn af honum. (2) Sérkennilegur og gróðursæll dalur, umgirtur hömrum og snarbröttum hlíðum. Fagrir fossar Fossár.



Tafla 5.3: Aðrar náttúruminjar og tillögur á B-hluta

Nr	Heiti	Lýsing
1	Malarásar í Sæmundarhlíð	417. (1) Malarásar meðfram Sæmundará, milli bæjanna Fjalls og Auðna. (2) Óvenju fallegir og reglulega lagaðir malarásar auk jökulkerja. Merkar jarðsögulegar minjar um hop jökulsins í lok ísaldar.
2	Austara Eylendið	418. (1) Óshólmavæði Austari - Héraðsvatna. Að austan fylgja mörk austurbakka Austari - Héraðsvatna frá sjó suður að norðurodda Holtseyjar, en að vestan fylgja þau vesturjaðri mýrlendis við Ríp og síðan vesturbökkum Ásvatns og Garðsvatns og til sjávar í Garðskróki. (2) Fjölbreytt fuglalíf og gróður.
3	Ketubjörg á Skaga	419. (1) Strandlengjan frá Ketukögri suður á móts við eyðibýlið Kleif. (2) Tilkomumikil sjávarbjörg, drangar og gatklettar, leifar af eldstöð frá ísöld.
4	Drangey	420. (1) Drangey ásamt Kerlingu. (2) Há, þverhnipt klettaeyja með miklum fuglabjörgum og gróskumiklum gróðri. Er tilnefnt í framkvæmdaáætlun (B- hluta) náttúruminjaskrár sem alþjóðlega mikilvæg sjófuglabyggð.
5	Höfðavatn og Þórðarhöfði, Höfðaströnd	421. (1) Höfðavatn og Þórðarhöfði við austanverðan Skagafjörð. (2) Stöðuvatn með ísöltu vatni. Fjölbreytt og auðugt lífríki.
6	Reykjarhóll á Bökkum	422. (1) Reykjarhóll og nánasta umhverfi, við samnefndan bæ. (2) Sérkennilegur, stakur, keilulaga jökulbergshóll með laug í kollinum. Í hólum hefur verið malarnám sem hefur skaðað ásýnd hans.
7	Fjalllendi milli Skagafjarðar og Eyjafjarðar	423. (1) Hálendi milli Skagafjarðar og Eyjafjarðar norðan þjóðveg nr. 1 á Öxnadalshéiði. Á vestanverðum skaganum eru mörk miðað við 200 m h. y. s, mörk ná víðast í sjó fram á norðanverðum skaganum og á austanverðum skaganum eru mörk í 150 - 250 m h. y. s. (2) Hálendur og hrikalegur skagi með djúpum dölum, stórbrotið land. Á hæstu fjöllum eru jöklar. Um hálendið liggja fornar leiðir milli byggða.
8	Ásbúðnavatn, Torfavatn og Þangskálavatn á Skaga	427. Ásbúðnavatn, Torfavatn og Þangskálavatn á Skaga, Skagahreppi, Skefilsstaðahreppi, A-Húnavatnssýslu, Skagafjarðarsýslu. (1) Strandlengja frá bænum Mánavík að Kelduvíkurvík ásamt sjávarlónum. (2) Sjávarlón með miklu fuglalífi.
9	Miklavatn í Fljótum	428. Miklavatn í Fljótum. (1) Vatnið allt ásamt ósi. (2) Miklavatn er sérstætt náttúrufyrirbæri með greinilegri seltulagskiptingu.
10	Kotagil og Skeljungssteinn	415. Kotagil og Skeljungssteinn sem stendur stakur alllangt vestan þess. Gilið er á mörkum Silfrastaða og Ytri-Kota. Hrikalegt, djúpt árgljúfur. Í hraunlagi í gljúfrinu, svo og í Skeljungssteini, eru för eftir trjábolli. Skeljungssteinn er píramídalaga og er um einn metri á hæð.
11	Fossar í Bólugili	416. Bólugil, fossaröð í Bólúa við bæinn Bólu. Sérkennilegir og fagrir fossar í tilkomumiklu gljúfri nærri alfaraleið.
12	Flæðilönd Héraðsvatna	Láglendi Skagafjarðar, frá ströndinni suður að Vallhólma. Afmarkast af Sauðárkróksbraut til vesturs, hringvegi nr. 1 í suðri og Siglufjarðarvegi nr. 76 til austurs.
13	Málmey	Eyjan er auðug af fuglalífi og telst vera alþjóðlega mikilvæg sjófuglabyggð, enda er þar eitt af tíu stærstu lundavörpum landsins.
14	Utanverður Skagi	Ósnortnar mýrar og flóar inni á heiðinni, víðáttumikil svæði með starungsmýrarvist og runnamýravist. Alþjóðlega mikilvægt varpland æðarfugls, álfar og himbrima og eins verpur á svæðinu talsvert af lómi og duggönd sem eru forgangstegundir.

5.5 Vistgerðir með verndargildi

Í samræmi við verndarmarkmið náttúruverndarlaga nr. 60/2013 um að stuðla að vernd líffræðilegrar fjölbreytni hefur sveitarfélagið kortlagt vistgerðir á þann hátt að auðkenna vistgerðir með hátt og mjög hátt verndargildi. Tilgangur með því er að tryggja að slíkar upplýsingar verði ávallt teknar með í ákvörðun um framkvæmdir, starfsemi og aðra nýtingu.

Verndarmarkmið náttúruverndarlaga, 2. gr.: Að viðhalda fjölbreytni vistgerða innan náttúrulegra útbreiðslusvæða þeirra með þeirri tegundafjölbreytni og þeim vistfræðilegu ferlum sem einkenna hverja vistgerð og tryggja ákjósan-lega verndarstöðu einstakra vistgerða.

Skipulagsákvæði náttúruverndarsvæða

- Varðandi friðlýst svæði er almennt allt rask óheimilt nema að undangengnu leyfi frá Umhverfisstofnun. Í auglýsingu um friðlýstu svæðin koma fram sértækir friðlýsingarskilmálar sem nauðsynlegt er verða við ef hugað er að starfsemi eða framkvæmdum innan svæðanna.
- Ef starfsemi eða framkvæmdir utan friðlýsts svæðis, sem leyfisskyldar eru samkvæmt öðrum lögum, geta haft áhrif á verndargildi friðlýsta svæðisins skal taka mið af því við ákvörðun um veitingu leyfis. Leita skal umsagnar Umhverfisstofnunar áður en leyfi er veitt, sbr. 54. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013.
- Samkvæmt lögum um náttúruvernd ber að forðast þess að raska svæðum eða náttúrumyndunum á Náttúruminjaskrár nema almannahagsmunir krefjist þess og annarra kosta hafi verið leitað. Áður en leyfi er veitt skal leita umsagnar Umhverfisstofnunar, Náttúrufræðistofnunar Íslands og viðkomandi náttúruverndarnefndar nema fyrir liggi staðfest aðalskipulag og samþykkt deiliskipulag þar sem umsagnir skv. 1. og 2. mgr. 68. gr. liggja fyrir.
- Forðast ber að raska vistkerfum og jarðminjum sem taldar eru upp í kafla 50 nema brýna nauðsyn beri til. Skylt er að afla framkvæmdaleyfis, eða eftir atvikum byggingarleyfis, sbr. skipulagslög og lög um mannvirki, vegna framkvæmda sem hafa í för með sér slíka röskun. Áður en leyfi er veitt skal leyfisveitandi leita umsagnar Umhverfisstofnunar og viðkomandi náttúruverndarnefndar nema fyrir liggi staðfest aðalskipulag og samþykkt deiliskipulag þar sem umsagnir skv. 1. og 2. mgr. 68. gr. náttúruverndarlaga liggja fyrir.
- Við mat á leyfisumsókn skal líta til verndarmarkmiða 2. og 3. gr. [náttúruverndarlaga](#) og jafnframt huga að mikilvægi minjanna og sérstöðu í íslensku og alþjóðlegu samhengi. Ákveði leyfisveitandi að heimila framkvæmd skal hann rökstyðja þá ákvörðun sérstaklega fari hún í bága við umsagnir umsagnaraðila.



5.6.2 Fornleifar og fornleifaskráning

Fornleifar teljast hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri, svo sem:

1. Búsetulandslag, skruðgarðar og kirkjugarðar, byggðaleifar, bæjarstæði og bæjarleifar ásamt tilheyrandi leifum mannvirkja og öskuhauga, húsaleifar hvers kyns, svo sem leifar kirkna, bænhúsa, klaustra, þingstaða og búða, leifar af verbúðum, naustum og verslunarstöðum og byggðaleifar í hellum og skútum,
2. Vinnustaðir þar sem aflað var fanga, svo sem leifar af seljum, verstöðvum, bólum, mógröfum, kolagröfum og rauðablæstri,
3. Tún- og akurgerði, leifar rétta, áveitumannvirki og aðrar ræktunarminjar, svo og leifar eftir veiðar til sjávar og sveita,
4. Vegir og götur, leifar af stíflum, leifar af brúm og öðrum samgöngumannvirkjum, vöð, varir, leifar hafnarmannvirkja og bátalægi, slippir, ferjustaðir, kláfar, vörður og önnur vega- og siglingamerki ásamt kennileitum þeirra,
5. Virki og skansar og leifar af öðrum varnarmannvirkjum,
6. Þingstaðir, meintir hörgar, hof og vé, brunnar, uppsprettur, álagablettir og aðrir staðir og kennileiti sem tengjast siðum, venjum, þjóðtrú eða þjóðsagnahefð,
7. Áletranir, myndir eða önnur verksummerki af manna völdum í hellum eða skútum, á klettum, klöppum eða jarðföstum steinum og minningarmörk í kirkjugörðum,
8. Haugar, dysjar og aðrir greftrunarstaðir úr heiðnum eða kristnum sið,
9. Skipsflök eða hlutar þeirra.



Tafla 5.5: Jarðir í Skagafirði sem hafa heildarskráningu fornleifa.³⁸

Jörð	Ártal	Jarðir	Ártal
Áshildarholt	2003	Skarð	2007
Bakki	2007	Steinsstaðir	2000
Bergsstaðir	2003	Stóra-Seyla	2004
Borgargerði	2003	Stóragerði	2007
Brautarholt	2004	Stóra-Gröf syðri	2006
Brennigerði	2003	Stóra-Gröf ytri	2006
Brimnes	2007	Syðra-Skörðugil	2003
Geldingaholt	2006	Torfgarður	2004
Gil	2003	Tröð	2003
Glaumbær	2003	Víðimelur	2001
Grafarós	2001	Ytra-Skörðugil 1	2004
Grófargil	2004	Ytra-Skörðugil 2	2004
Halldórsstaðir	2004	Þröm	2006
Hátún	2003	Neðri-Ás í Hjaltadal	2003
Hof í Hjaltadal	2000	Langholt	2005
Hofsós	2001	Marbæli	2005
Holtskot	2006	Holtsmúli	2005
Holtsmúli	2006	Víðimýri	2005
Hólar í Hjaltadal	2000	Dýrfinnustaðir	2008
Höfði á Höfðaströnd	2003	Hjarðarhagi	2008
Jaðar	2004	Úlfsstaðir	2008
Kimbastaðir	2003	Kúskerpi	2008
Kjartansstaðakot	2006	Silfrastaðir	2008
Kjartansstaðir	2006	Djúpidalur	2008
Kolkuós	2007	Torfmýri	2008
Litla-Gröf	2006	Stóru-Akrar	2008
Lyngholt	2003	Flugumýri	2008
Málmey	2013	Nautabú í Neðribyggð	2009
Messuholt	2003	Flatatunga	2011
Mikligarður	2003	Sólheimar	2011
Páfastaðir	2004	Glaumbær í Langholti	2014
Reykjarhóll (Varmahlíð) og hluti Brekku	2003	Depla í Fljótum	2016
Reynisstaður	2006	Barð	2003
Sauðá (Sauðárkrókur)	2005	Brún	2003
Sjávarborg	2003	Laugarbrekka	2003
		Hof og Reykjarhólsel í Brekkulandi	2003

³⁸ Skýrslurnar eru flestar aðgengilegar á vefsíðu Bygðasafns Skagfirðinga. <http://www.glaumbaer.is/is/gagnabanki/rannsoknarskyrslur> og á vef Minjastofnunar Íslands.



Tafla 5.6: Minjavernd

Nr.	Heiti	Lýsing	Skipulagsákvæði
MV-401	Gamli bærinn	Verndarsvæði í byggð. Aðalgata 23 (Villa Nova) byggð 1903, friðlýst bygging. Sauðárkróskirkja byggð 1892, friðlýst bygging.	Verndarsvæði í byggð, staðfest 25. febrúar 2021.
MV-601	Plássíð og Sandurinn	Verndarsvæði í byggð.	Verndarsvæði í byggð. Hofsós, staðfest af mennta- og menningarmálaráðherra 10. febrúar 2021. Skipulagsákvæði innan verndarsvæðis í byggð gilda.
MV-701	Hóladómkirkja	Umhverfi dómkirkjunnar og kirkjugarðsins, allt umhverfi gamla bæjarstæðisins og gamla torfbæjarins. Hóladómkirkja er friðlýst bygging, byggð á árunum 1757–1763. Steinsteypturn var reistur norðan við kirkjuna 1950.	Hóladómkirkja er friðlýst samkvæmt lögum um menningarminjar nr. 80/2012. Einnig friðaðar minjar, hóll, Slotið.
MV-1	Sjávarborgarkirkja	Kirkja úr timbri, byggð árið 1853.	Friðlýst. Friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. Þjóðminjalaga nr. 88/1989.
MV-2	Grafarkirkja	Kirkja með hringlaga kirkjugarði. Endurbýggð 1931 á grunnni eldri kirkju.	Friðlýst.
MV-3	Knappsstaðakirkja	Kirkja, byggð árið 1838.	Friðlýst. Friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. Þjóðminjalaga nr. 88/1989.
MV-4	Glaumbær, Áshús	Gamli bærinn, byggt 1840.	Friðlýst. Friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. Þjóðminjalaga nr. 88/1989.
MV-5	Víðimýrarkirkja	Kirkja, byggð árið 1834.	Friðlýst. Friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. Þjóðminjalaga nr. 88/1989.
MV-6	Hvammur	Bæjarrústir Atlastaða.	Friðlýst.
MV-7	Kolgrímastaðir í landi Merkgils	Bæjartóftir.	Friðlýst.
MV-8	Brekka	Fjárhús.	Friðlýst.
MV-10	Hof, Vesturdal	Fornar rústir í Vesturdal: Hrafnstaðarústir, Hringanessrústir, Hraunþúfuklaustursrústir og Tungurústir.	Friðlýst.
MV-11	Garður	Hegranesþing.	Friðlýstar fornminjar.
MV-12	Hofsstaðir, Hofsstaðakirkja	Hoftóft á hæðinni Valhöll, fyrir vestan túnið, norðan við fjárhús, sem þar eru. Hofsstaðakirkja.	Friðlýstar fornminjar.
MV-13	Hof, Hjaltadal	Friðlýstar bæjartóftir, laug, haugur og garðlög.	Friðlýstar fornminjar.
MV-14	Neðri-Ás	Tóftarleifar kirkju þeirrar er Þorvarður Spak-Böðvarsson reisti.	Friðlýst.

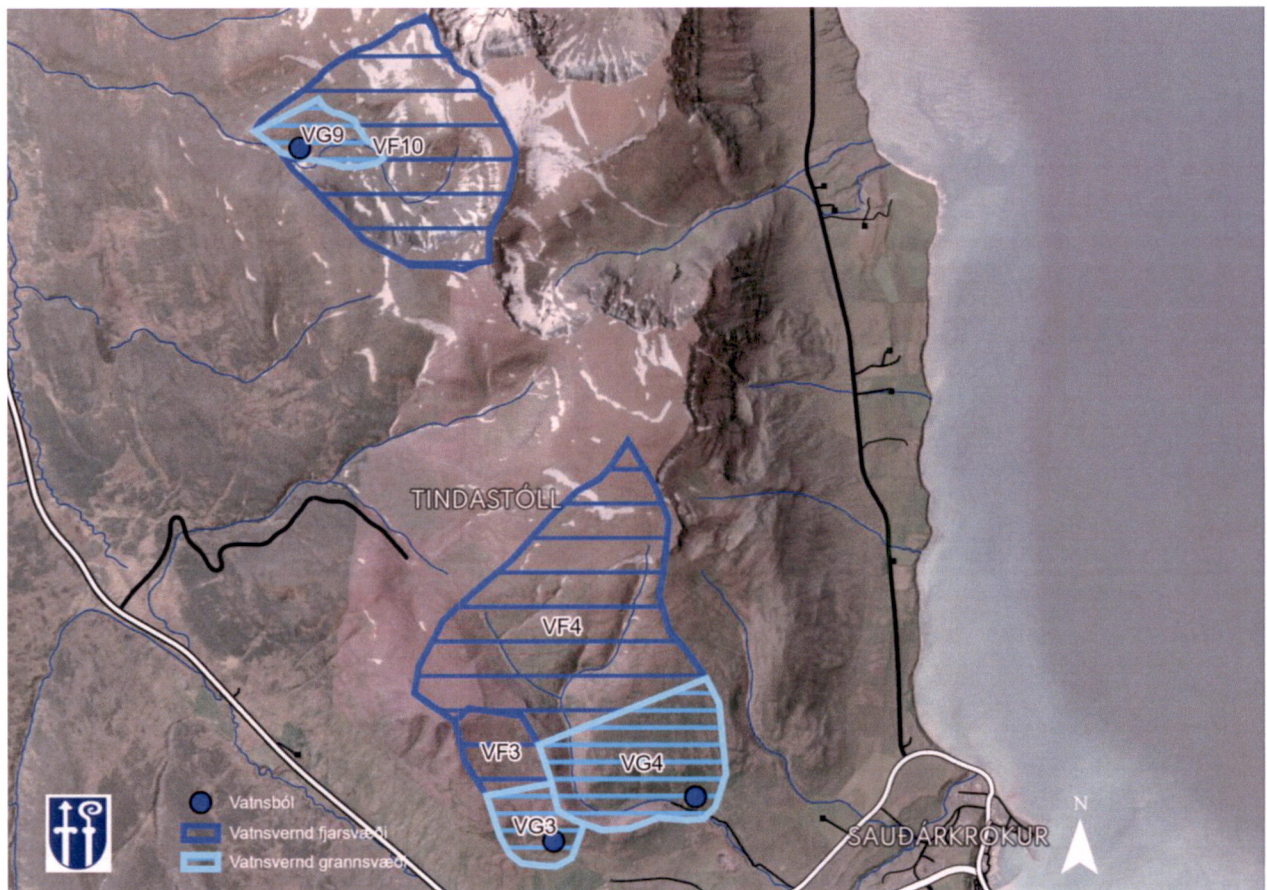


Nr.	Heiti	Lýsing	Skipulagsákvæði
MV-32	Þorljótsstaðir	Býli, þúst, niðurgröftur, garðalag, tóftir, aldur minja frá 800 – 1500.	Friðlýstar fornminjar.
MV-33	Silfrastaðir	Silfrastaðakirkja, byggð árið 1896.	Friðlýst. Friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. þjóðminjalaga nr. 88/1989.
MV-34	Stóru-Akrar	Torfbær, bæjardyr, bæjargöng og þingstofa.	Friðlýst.
MV-35	Örlygsstaðir á Víðivöllum	Tóftir og garðalög á Örlygsstöðum. Friðlýst.	Þinglýst skjal 13.08.1926.
MV-36	Össurarlögrétta	Fornar þingminjar í landi Frostastaða. Friðlýst.	Friðlýstar fornminjar.
MV-37	Flugumýri	Virkisleifar á Virkishól fyrir ofan bæinn.	Friðlýst. Þinglýst skjal 13.08.1926.
MV-38	Úlfshaugur	Legstaður, friðlýstur.	Þinglýst skjal 13.08.1926.
MV-39	Öxl í landi Merkigils	Bæjartóftir.	Friðlýst. Þinglýst skjal 13.08.1926
MV-40	Einirlækur	Bæjartóftir.	Friðlýst.
MV-41	Kolgrímastaðir í landi Merkigils	Bæjartóftir.	
MV-42	Selsvellir		
MV-43	Sandgil (Hjálmarssel)	Bæjartóftir.	Friðlýst.



Tafla 5.7: Hverfisvernd

Nr	Heiti	Stærð [ha]	Lýsing	Skipulagsákvæði
HV-601	Naustavík	5,1	Óröskuð fjara og jarðmyndanir. Innan svæðanna eru heimilar minniháttar framkvæmdir á forsendum útivistar, til dæmis stígagerð, enda skerði það ekki gildi hverfisverndarsvæðanna.	
HV-602	Staðarbjargavík	5,1	Stuðlabergsklettur í Staðarbjargavík. Innan svæðanna eru heimilar minniháttar framkvæmdir á forsendum útivistar, til dæmis stígagerð, enda skerði það ekki gildi hverfisverndarsvæðanna.	
HV-1	Norðan við Eystripolla	1.221	Norðan við væntanlegt miðlunarlón við Eystripolla er almennt náttúruverndarsvæði.	Hefðbundnar landbúnaðarnyttjar geta haldist eins og verið hefur. Halda skal framkvæmdum í lágmarki og þær leiði til eins lítillar röskunar og kostur er. Vega- og eða slóðagerð verði háð leyfum. Framkvæmdir eru háðar leyfum og í samræmi við samþykkt deiliskipulag þar sem það á við. Almenn er reiknað með að gönguleiðir séu einungis merktar með staurum eða litlum vörðum. Yfir læki og votlendi er reiknað með einföldum trébrúm.
HV-2	Kvísarhæð	15.188,9	Sunnan við væntanlegt miðlunarlón í Austari Jökulsár er almennt verndarsvæði í norðaustur af Hofsjökli og meðfram austanverðum Hofsjökli.	Hefðbundnar landbúnaðarnyttjar geta haldist eins og verið hefur. Halda skal framkvæmdum í lágmarki og þær leiði til eins lítillar röskunar og kostur er. Vega- og eða slóðagerð verði háð leyfum. Framkvæmdir eru háðar leyfum og í samræmi við samþykkt deiliskipulag þar sem það á við. Almenn er reiknað með að gönguleiðir séu einungis merktar með staurum eða litlum vörðum. Yfir læki og votlendi er reiknað með einföldum trébrúm.



Mynd 5.5: Vatnsvernd kringum vatnsból í Tindastóli.

Við vinnu við aðalskipulag sveitarfélagsins Skagafjarðar 2020-2035 var farið yfir forsendur vatnsverndar og nýja afmörkun fjarsvæða vatnsbóla sem byggir á endurskoðun ÍSOR á fjarsvæðum vatnsverndar í Skagafirði.³⁹ Vatnsverndarsvæði Akrahrepps haldast óbreytt. Grannsvæði hafa verið löguð að fjarsvæðum eins og þau eru í kortlagningu ÍSOR.

Mengun getur borist í vatnsból bæði með grunnvatnsstraumum og yfirborðsvatni sem nær inn á aðrennslissvæði þeirra. Vernd vatnsbóla skal vera í fyrirrúmi til að tryggja megi gæði neysluvatns í Skagafirði. Skipulagið á ekki að rýra gæði þeirra.

Skipulagsákvæði á vatnsverndarsvæðum

Samkvæmt reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns gildir eftirfarandi um brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði:

- **Brunnsvæði (VB)** er næsta nágrenni vatnsbólsins. Það skal vera algjörlega friðað fyrir óviðkomandi umferð og framkvæmdum öðrum en þeim, sem nauðsynlegar eru vegna vatnsveitunnar. Heilbrigðisnefnd getur, þar sem þörf krefur, krafist þess að svæðið skuli girt mannheldri girðingu, sem sé minnst 5 metra frá vatnsbóli. Takmarkanir í samræmi við 13. gr. reglugerðar nr. 533/2001, um breytingar á reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns.

³⁹ Endurskoðun fjarsvæða fyrir vatnsverndarsvæði í Skagafirði. ÍSOR 2020.



Nr	Heiti	Lýsing
VG-2	Hólar	Grannsvæði ofan Hóla (VB-2).
VG-3	Tindastóll	Grannsvæði vatnsbóls (VB-3).
VG-4	Tindastóll	Grannsvæði vatnsbóls (VB-4).
VG-5	Sandfell	Grannsvæði fyrir vatnsból (VB-5 og VB-6).
VG-6	Sandfell	Grannsvæði fyrir vatnsból (VB-7).
VG-7	Fjall	Grannsvæði fyrir vatnsból (VB-8).
VG-8	Valadalshnjúkur	Grannsvæði fyrir vatnsból (VB-9).
VG-9	Hrafndal	Grannsvæði fyrir vatnsból (VB-10). Nýtt vatnsból í Hrafnadal
VF-1	Brunafjall	Fjarsvæði fyrir vatnsból (VB-1).
VF-2	Hólar	Fjarsvæði fyrir vatnsból (VB-2).
VF-3	Tindastóll	Fjarsvæði vestari vatnsból (VB-3).
VF-4	Tindastóll	Fjarsvæði austari vatnsból (VB-4).
VF-5	Sandfell	Fjarsvæði nyrðri vatnsból. (VB-5 og VB-6).
VF-6	Sandfell	Fjarsvæði syðri vatnsból (VB-7).
VF-7	Fjall	Fjarsvæði nyrðri vatnsból (VB-5 og VB-6).
VF-8	Valadalshnjúkur	Fjarsvæði fyrir vatnsból (VB-9).
VF-9	Akrahreppur	Fjarsvæði. Fjalllendi í norðan Norðurárdals að Hjaltadal.
VF-10	Hrafndal	Fjarsvæði fyrir vatnsból (VB-10). Nýtt vatnsból í Hrafnadal fyrir neysluvatn.

5.9 Náttúruvá (NV)

Náttúruvá er fyrir svæði þar sem hættu er talin stafa af náttúruhamförum, svo sem snjóflóðum, skriðuföllum, sjávarflóðum, vatnsflóðum, jarðskjálftum, eldvirkni eða veðurfari.

Skagafjörður er svæði þar sem fjölbreytt náttúruvá getur haft áhrif á mannvirki, innviði og íbúa. Helstu vábættir eru ofanflóð (snjóflóð og skriðuföll), sjávarflóð og vatnsflóð, og hafa þau mismunandi áhrif eftir árstíðum og landslagi.

Ofanflóðahætta

Í dreifbýli er víða hættu á snjóflóðum og skriðuföllum. Skriðuhætta getur myndast í miklum rigningum og leysingum. Flest íbúðar- og íveruhús standa í tryggri fjarlægð frá fjallshlíðum og eru í lítilli eða engri skriðuhættu.⁴⁰ Veðurstofan annast hættumat samkvæmt lögum um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum nr. 49/1997. Veðurstofan hefur átt samstarf við Náttúrufræðistofnun Íslands, Háskóla Íslands og aðra aðila um skriðurannsóknir og hefur sett fram markmið um átak í rannsóknum, kortlagningu og gerð hættumats.⁴¹

Hættumat vegna ofanflóða á Sauðárkróki var unnið af Veðurstofu Íslands á vegum hættumats-nefndar Skagafjarðar og var það staðfest með undirritun Umhverfis- og auðlindaráðherra þann 3. mars 2016.⁴² Við hættumatið er litið til ofanflóðahættu í núverandi þéttbýli á Sauðárkróki og á svæðum sem gildandi aðalskipulag gerir ráð fyrir að lögð verði undir byggð.

Hættan á Sauðárkróki er tiltölulega lítil miðað við ofanflóðahættu á flestum öðrum þéttbýlisstöðum hér á landi þar sem talin er hættu á ofanflóðum og eru því eingöngu skilgreind A- og B-hættusvæði.

Helst er hættu undir Nöfunum. Undir Nöfunum háttar þannig til að hús standa nærri allbröttum bökkum og eru nokkur húsanna nær brekkunni en sem svarar 25° úthlaupshorni og heimildir um snjóflóð og aurskriður gefa einnig tilefni til athugunar.

Samkvæmt reglugerð um hættumat vegna ofanflóða og flokkun og nýtingu hættusvæða (505/2000) skal afmarka þrenns konar hættusvæði, þ.e. A-, B- og C-hættusvæði, þar sem hættan er minnst á A-svæðum en mest á C-svæðum.

Alls eru 25 hús og ein kartöflugeymsla á A-svæði en engar byggingar á B-svæði samkvæmt hættumatinu. Ellefu íbúðarhúsanna eru við Skógargötu, fjögur við Kambastíg, fjögur við Suðurgötu, þrjú við Brekkugötu, eitt við Lindargötu og loks eru tvö íbúðarhús og ein kartöflugeymsla við Hlíðarstíg (mynd 5.7).

Ekki er talin vera hættu á stórfelldum skriðuföllum eða hruni, en á skipulagstímabilinu er stefnt að því að kortleggja jarðlagagerð, þykkt og eðli setlaga undir Nöfum svo hægt sé að meta áhættu af völdum aurskriða með meiri vissu.⁴³

⁴⁰ Veðurstofa Íslands 2019. https://www.vedur.is/media/vedurstofan-utgafa-2019/VI_2019_006_vef.pdf.

⁴¹ Veðurstofa Íslands, Náttúrufræðistofnun Íslands og Háskóli Íslands. Skriður: Þekkingaruppbygging, vöktun og hættumat. Minnisblað til Umhverfis- og auðlindaráðuneytis dags. 5.2.2021.

⁴² Veðurstofa Íslands, Ofanflóðahættumat fyrir Sauðárkrók. Greinargerð með hættumatskort. 2015.

⁴³ Veðurstofa Íslands, Náttúrufræðistofnun Íslands og Háskóli Íslands. Skriður: Þekkingaruppbygging, vöktun og hættumat. Minnisblað til Umhverfis- og auðlindaráðuneytis dags. 5.2.2021.

Sjávarflóð

Sjávarflóð er samspil sjávarfalla og veðurfarslegra þátta. Í Skagafirði þarf að taka tillit til sjávarflóða til að draga úr tjóni sem getur hlotist af slíkum atburðum á mannvirki, innviði og fólki. Eftir að í þrígang á tímabilinu desember 2019 til febrúar 2020 flæddi inn á Skarðseyrina var unnin skýrsla af Vegagerðinni fyrir Skagafjarðar Hafnir⁴⁴ þar sem nýliðnir og sögulegir atburðir voru greindir og tilmæli um hönnun sjóvarna á svæðinu lögð fram.

Í skýrslu Vegagerðarinnar (2020) kemur fram sú niðurstaða að hækka beri sjóvarnargarð við Strandveg um 40-60 cm. Þannig þurfi hæð þeirra að vera á bilinu 4,2 til 4,3 m, lægst vestast næst höfninni en hærra austar.

- Gert er ráð fyrir að sjóvarnargarðurinn við Strandveg verði hækkaður til að uppfylla viðmiðunarmörk fyrir ásættanlega ágjöf, sbr. ofangreint.

Jafnframt kemur fram að setja þurfi strangari kröfur fyrir aðstæður eins og á eyrinni á Sauðárkróki þar sem sjór safnast fyrir á landi og afrennsli á ekki greiðan aðgang út í sjó. Til að meðalágjöf í atburðum svipuðum þeim og orðið hafa verði einn tíundi hluti þess sem í raun varð í flóðunum 2019 og 2020 þá þarf að hækka sjóvörnina norðan á Skarðseyrinni um tæpan metra í hæðina 4,9 m. Þannig er verið að breyta tíðni atburða sem nú koma að jafnaði á árs fresti, yfir í það að koma á um 10 til 30 ára fresti.

- Gert er ráð fyrir að sjóvörn á norðanverðri eyrinni verði hækkuð til að uppfylla viðmiðunarmörk fyrir ásættanlega ágjöf, sbr. ofangreint.

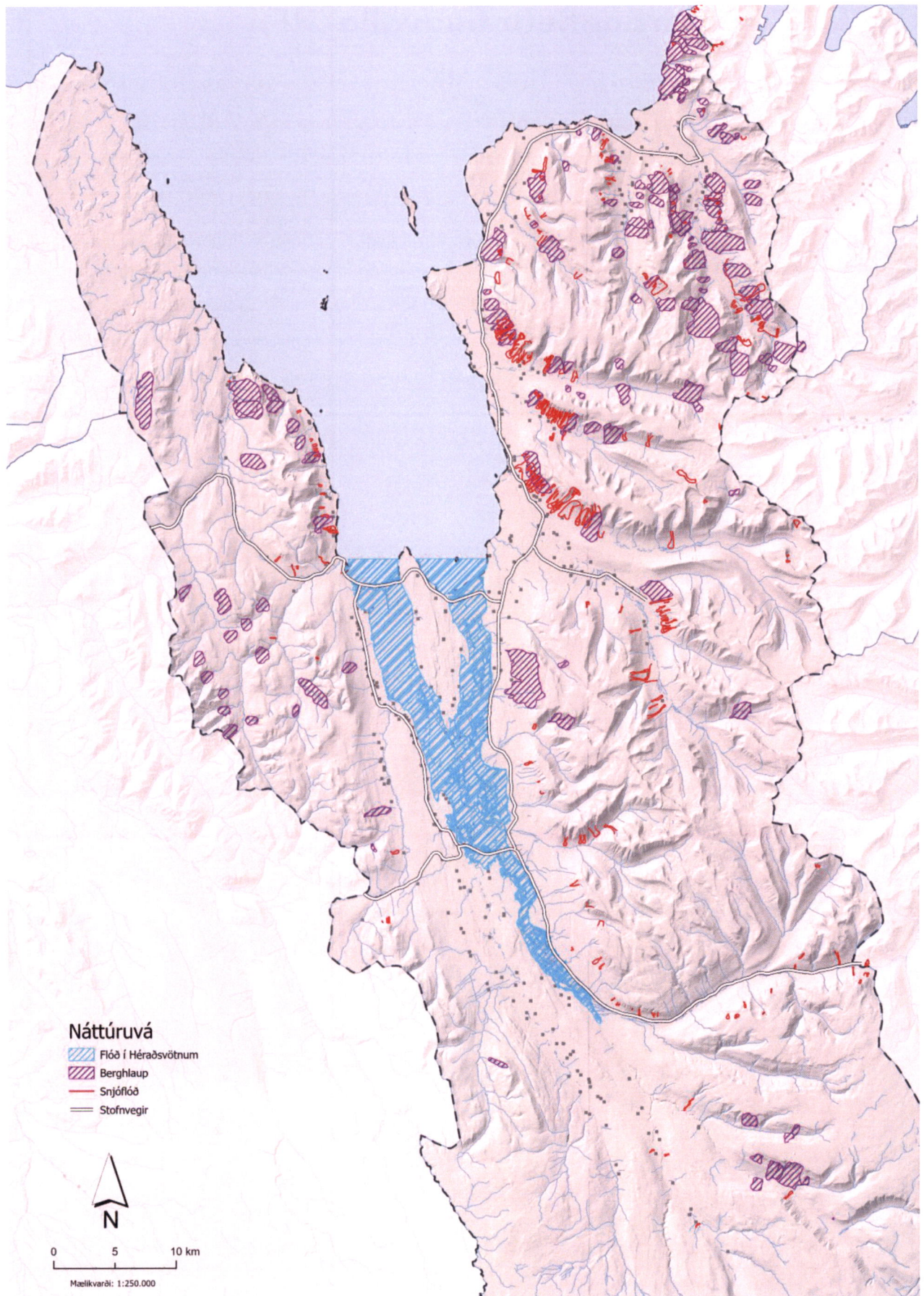
Við framkvæmdir við fráveitukerfið á Sauðárkróki skal taka tillit til sjávarstöðubreytinga sem hafa áhrif á fráveitukerfið. Þar sem viðtaki er sjór mun sjávarstöðubreytingar hafa áhrif á fallhæð í fráveitukerfinu og þar með rennsli og flutningsgetu (sjá kafla 4.8.3 Fráveita).⁴⁵

⁴⁴ Vegagerðin, maí 2020, Sauðárkrókur – Sjávarflóð, Mat á sjóvörn og hættu á sjávarflóðum

⁴⁵ Veðurstofa Íslands, 2022, Tillögur að áhættuviðmiðum fyrir vatnsflóð, https://www.vedur.is/media/vedurstofan-utgafa-2022/VI_2022_005_ahaettuvidmid.pdf, bætt við skv. umsögn Veðurstofu Íslands.



Mynd 5.9: Vatnasvið Héraðsvatna (blátt svæði) og helstu ár þeirra. Mynd úr skýrslu Veðurstofunnar, 2017, bls. 35.



Mynd 5.10: Náttúruvá, ofanflóð og vatnsflóð í Héraðsvötnum.



5.11 Varúðarsvæði (VA)

Svæði þar sem heilsu eða öryggi kann að vera ógnað, svo sem vegna hávaða, mengunar, hættulegra efna og annarra takmarkana sem setja þarf í varúðarskyni. Svæði í biðflokki samkvæmt verndar- og orkunýtingaráætlun.

Umhverfis- og orkustofnun heldur skrá yfir mengaðan jarðveg eða þar sem grunur er um mengun. Þau svæði sem eru í skrá Umhverfis- og orkustofnunar eru afmörkuð á skipulagsupprætti. Um er að ræða þekktar miltisbrandsgrafir, riðugrafir, bensín mengaðan jarðveg og urðunarstaði.

Í 2. áfanga verndar- og orkunýtingaráætlunar (Rammaáætlun), sbr. samþykkt Alþingis 14. janúar 2013, eru virkjunarkostirnir Villinganesvirkjun og Skatastaðavirkjun í biðflokki. Ekki hefur verið tekin afstaða til virkjanakostanna í sveitarstjórn. Í Skagafirði eru varúðarsvæði tilgreind í eftirfarandi töflu.

Umhverfis- og orkustofnun og Náttúruverndarstofnun er með eftirlit með menguðum jarðvegi sem rekja má til starfsemi sem er með starfsleyfi frá Umhverfisstofnun sbr. reglugerð nr. 1400/2020 um mengaðan jarðveg. Þessir staðir eru skráðir í aðalskipulagið sem varúðarsvæði.

Mynd 5.12: Varúðarsvæði í dreifbýli

Nr.	Heiti	Lýsing	Sérákvæði
VA-401	Eyrarvegur, olíugeymar	Aflögð olíubirgðastöð.	Skráð í vefsíu Umhverfisstofnunar. Reglugerð 1400/2010 gildir um mengaðan jarðveg.
VA-601	Hofsós, aflagður urðunarstaður	Gróðurúrgangssvæði og aflagður urðunarstaður á Hofsósi. Þegar bensínleki N1 á Hofsósi komst upp, var menguðum jarðvegi keyrt á gróðurúrgangssvæði þorpsins. Mikil bensín/olíulykt var af þessum jarðvegi og þegar rigndi þá kom bensín/olíubrúk á pollana á svæðinu. Sveitarfélaginu var tilkynnt þetta og sendar myndir. Mörg vörubíslhöss af jarðvegi voru keyrð á svæðið, á bilinu 20-30. Þetta létu forsvarsmenn N1 gera til að spara fjárútlát við að keyra menguðum jarðvegi á viðurkenndan urðunarstað.	Skráð í vefsíu Umhverfisstofnunar. Reglugerð 1400/2010 gildir um mengaðan jarðveg.
VA-602	N1 Hofsósi	Bensín lak í jarðveg. Óvist um magn sem lak en um er að ræða einhverja þúsundir lítra. Geymirinn var grafinn upp og upprunasvæðið hreinsað sumarið 2020. Rannsóknir hafa farið fram síðan þá og í upphafi árs 2022 var hafist handa við að grafa niður hreinsibúnað til að hreinsa gufur úr jarðveginum. Áætlaður hreinsunartími er 2 - 3 ár.	Skráð í vefsíu Umhverfisstofnunar. Reglugerð 1400/2010 gildir um mengaðan jarðveg.
VA-1	Reykjaströnd	Fyrrum sorpurðunarsvæði á Reykjaströnd er skilgreint varúðarsvæði vegna mögulegrar mengunar jarðvegs. Öll mannvirkjagerð sem felur í sér uppgröft jarðefna er óheimil innan varúðarsvæðisins.	Skráð í vefsíu Umhverfisstofnunar. Reglugerð 1400/2010 gildir um mengaðan jarðveg.
VA-2	Villinganesvirkjun	Virkjunarkostur í biðflokki samkvæmt verndar- og orkunýtingaráætlun (Rammaáætlun).	Biðflokkur í Rammaáætlun
VA-3	Skatastaðavirkjun B og C	Virkjunarkostur í biðflokki samkvæmt verndar- og orkunýtingaráætlun (Rammaáætlun).	Biðflokkur í Rammaáætlun

5.12 Landnotkun innan miðhálandisins

Í landsskipulagsstefnu er sett fram stefna um skipulagsmál á miðhálandinu. Stærð þess svæðis innan Skagafjarðar er um 124.550 ha.

Sett er fram aðgerðaáætlun Landsskipulagsstefnu 2024-2028 þar sem fram kemur að unnin verði stefnumótun um vegakerfi miðhálandisins og einnig verkefni um uppbyggingu ferðaþjónustumannvirkja á hálandinu.

Staðinn verði vörður um náttúru og landslag miðhálandisins vegna náttúruverndargildis og mikilvægi fyrir útivist. Uppbygging innviða á miðhálandinu taki mið af sérstöðu þess.

Skipulagsákvæði innan miðhálandis

- Uppbygging og viðhald vegakerfis innan miðhálandis skal vera í samræmi við lög 60/2013 um náttúruvernd.
- Halda skal vegaframkvæmdum í lágmarki, möskvar vegakerfisins verði sem stærstir og að hönnun allra vega taki mið af náttúruvernd.
- Ferðamannaleiðir (gönguleiðir, reiðleiðir og reiðhjólaleiðir) verði eftir því sem kostur er aðskildar frá meginvegakerfi miðhálandisins.
- Uppbygging fjarskiptamannvirkja til að tryggja örugg fjarskipti er leyfileg, um leið verði gætt að áhrifum á náttúru og landslag.
- Taka skal tillit til hættu sem stafar af náttúruvá við ákvarðanir um mannvirkjagerð.
- Leitast skal við að viðhalda góðu ástandi vatnshlota.
- Uppbygging á ferðamannastöðum innan miðhálandis er takmörkuð. Leggja skal áherslu á uppbyggingu á jaðarmiðstöðvum við stofnvegi inn á hálandið og í jaðri þess.
- Uppbygging ferðaþjónustustaða í samræmi við landskipulagsstefnu.
- Taka skal tillit til þolmarka náttúru, innviða, ferðamanna og samfélags, og aðgengi ákvarðað í samræmi við þau.
- Við alla mannvirkjahönnun og framkvæmdir á miðhálandinu skal tryggja að mannvirki falli sem best að umhverfi og rýri sem minnst hlut náttúrunnar í heildarmyndinni.

Leyfisskyldar framkvæmdir á verndarsvæðum innan miðhálandisins skulu vera í samræmi við deiliskipulag.

Innan marka miðhálandisins er allt land utan jökla skilgreint með landnotkunina óbyggt svæði (ÓB) í aðalskipulaginu að undanskildum fjórum afþreyingar- og ferðamannasvæðum (AF). Ferðaþjónustubyggingar eru á þremur afþreyingar- og ferðamannasvæðanna þ.e. Ingólfsskáli (AF-28), Skiptabakki (AF-30) og Gráni/Sesseljúbær (AF-34). Ingólfsskáli er á skálasvæði samkvæmt landsskipulagsstefnu 2024-2038. Skálasvæði eru í góðu vegsambandi, bjóða upp á gistingu og þjónustu yfir sumarið og möguleika á einhverri starfrækslu yfir vetrartímann.



Mynd 5.16: Miðhálandið norðan Hofsjökuls og mannvirki.

6 Umhverfisskýrsla

6.1 Tilgangur umhverfismats og matsskylda

Endurskoðun aðalskipulags Skagafjarðar er háð lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Samkvæmt lögunum skal taka saman umhverfismatsskýrslu sem gerir grein fyrir niðurstöðum mats á umhverfisáhrifum skipulagsins og forsendum þess. Tilgangur umhverfisskýrslu er að upplýsa almenning, hagsmunaaðila, umsagnaraðila og þá sem bera ábyrgð á áætluninni um hvaða áhrif tiltekið skipulag getur haft á umhverfið og leggja til aðgerðir og vöktun til að draga úr umhverfisáhrifum og fylgjast með þróun umhverfisþátta.

Umhverfismatið felur í sér að skoða helstu áhrifaþætti sem fylgja skipulagstillögunni, skilgreina umhverfisþætti sem kunna að verða fyrir áhrifum og leggja mat á umfang og vægi áhrifa. Ef niðurstaða umhverfismatsins gefur tilefni til verða skilgreindar mótvægisáðgerðir til að draga úr eða koma í veg fyrir umhverfisáhrif auk þess sem lagt verður fram yfirlit yfir vöktun og eftirfylgni ákveðinna umhverfisþátta.



6.2 Nálgun umhverfismats

Vinna við umhverfismat aðalskipulags Skagafjarðar fer fram samhliða vinnu við mótun aðalskipulagstillögunnar. Þannig var tekið mið af umhverfissjónarmiðum við allar ákvarðanir. Til skoðunar verða áhrif valkosta á stefnu og landnotkun í aðalskipulagi.

Við mat á umfangi áhrifa verður litið til laga sem eiga við, stefnu og áætlana stjórnvalda, markmiða og framtíðarsýnar Skagafjarðar og heimsmarkmiða sameinuðu þjóðanna.

6.3 Samantekt

Í aðalskipulagi Skagafjarðar er gert ráð fyrir fjölbreyttri uppbyggingu sem nær yfir íbúðarbyggð, iðnaðarstarfsemi, efnistökusvæði, skógrækt og innviði fyrir fiskeldi, þjónustu og samgöngur. Uppbyggingin felur óhjákvæmilega í sér staðbundið rask, einkum á óbyggðum svæðum og nýjum framkvæmdasvæðum. Hins vegar er almennt ekki búist við raski á jarðmyndunum sem njóta verndar og uppbyggingarsvæði eru ekki á viðkvæmum eða friðuðum svæðum.

Við fjölgun efnistökusvæða og aukna vatnsnotkun, einkum vegna iðnaðar og fiskeldis, þarf sérstaklega að gæta að áhrifum á vatnshlot og vistkerfi. Ný fráveitumannvirki, aukin efnistaka og aukin þörf fyrir ferskvatn gætu leitt til staðbundins álags á umhverfið, og því er gerð krafa um vandaða staðarvalsgreiningu og umhverfismat.

Áhersla er lögð á að ný uppbygging falli vel að landslagi og byggðamynstri. Þétting byggðar, nýting vannýtt svæða og uppbygging innan núverandi byggðar styrkir götummyndir og dregur úr þörf fyrir útpenslu. Á Nöfum á Sauðárkróki er stefnt að íbúðauppbýggingu.

Loftslagsáhrif nýrrar uppbyggingar eru margþætt. Þéttleiki byggðar og stuttar vegalengdir stuðla að minni losun, en iðnaðarstarfsemi getur haft neikvæð áhrif á loftslag, eftir eðli hennar. Hins vegar eru sett markmið um að styðja við orkuskipti, m.a. með rafvæðingu hafnarinnar á Sauðárkróki, uppsetningu rafhleðslustöðva og

7 Skipulagsferli og kynningar

Á kynningartíma tillögu aðalskipulags Skagafjarðar er óskað eftir ábendingum, sjónarmiðum og athugasemdum frá íbúum og öðrum hagaðilum.

Hér fyrir neðan er eingöngu gerð grein fyrir helstu skrefum í mótun endurskoðaðs aðalskipulags en áfangaskipting vinnunnar miðast við opinberar kynningar samkvæmt skipulagslögum. Áherslur og fyrirkomulag endurskoðunar kynnt í skipulags- og matslýsingu, sbr. 1. mgr. 30. gr. skipulagslaga og lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Skipulags- og matslýsing var auglýst í fjölmiðlum, send til skilgreindra hagsmunaaðila og gerð aðgengileg í skipulagsgáttinni. Gefinn var ákveðinn frestur á að koma með ábendingar og athugasemdir:

Vinnslutillaga að skipulagstillögu ásamt drögum að umhverfismatsskýrslu, kynnt opinberlega (sbr. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 og lög nr. 111/2021). Haldinn var opinn fundur sem auglýstur var í fjölmiðlum. Vinnslutillagan verður send áður til skilgreindra hagsmunaaðila. Vinnslutillagan var aðgengileg á vefnum: **Febrúar - apríl 2025**.

Samþykkt tillaga, ásamt umhverfismatsskýrslu, verður send til athugunar hjá Skipulagsstofnun.

Tillaga að endurskoðun Aðalskipulags Skagafjarðar 2020-2035, ásamt umhverfismatsskýrslu, auglýst og óskað formlega eftir umsögnum og athugasemdum. Tillaga kynnt í 6 vikur og óskað eftir skriflegum athugasemdum (sbr. 3. mgr. 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010). Gögn aðgengileg í skipulagsgátt: **Júlí-ágúst 2025**. Afgreiðsla tillögu að lokinni auglýsingu: **Október 2025**.

7.1 Umsagnaraðilar

Í skipulagsvinnu verður leitað samráðs og umsagnar hjá lögbundnum umsagnaraðilum, sem eru m.a.:

- Skipulagsstofnun
- HMS
- Byggðastofnun
- Náttúruverndarstofnun
- Land og skógur
- Veðurstofa Íslands
- Minjastofnun Íslands
- Heilbrigðiseftirlit Norðurlands vestra
- Vegagerðin
- Samgöngustofa
- Hafrannsóknarstofnun
- Landsnet
- Veitustofnanir
- Umhverfis- og orkustofnun
- Jarðvísindastofnun Háskóla Íslands
- Aðliggjandi sveitarfélög: Sveitarfélagið Skagaströnd, Húnabyggð, Eyjafjarðarsveit, Hörgársveit, Dalvíkurbyggð og Fjallabyggð, Skeiða- og Gnúpverjahreppur, Hrunamannahreppur